

ŽELEZAR

Leto IX.

Jesenice, 12. avgusta 1967

Poštnina plačana v gotovini

Številka 32

Kriza na tržiščih železarskih proizvodov vpliva na politiko uvoza

Strokovni krogi v svetu zelo budno spremljajo razvoj svetovne krize na tržišču železarskih proizvodov, kjer se vedno bolj zastruje pojav takozvanih »dvojnih cen«. Pri tem so izvozne cene pogosto tako nizke, da imajo že značaj dumpinga (prodaja blaga pod proizvodno ceno).

Strokovne revije in časopisi posvečajo veliko pozornost tej problematiki. Posebno se zanimajo za ukrepe, ki jih sprejemajo posamezne države, pri zaščiti domače železarske industrije, pred prodorom tujih železarskih proizvodov. Konkurenca tega uvoza dobi pogosto zelo nelojalno obliko. Znani so primeri dogovarjanja predstavnikov britanske železarske industrije z evropsko skupnostjo za premog in jeklo. Namen teh razgovorov je bil doseči sporazum o medsebojnem prodajanju železarskih proizvodov po domicilnih cenah ob ističasni izključitvi nenormalno nizkih izvoznih cen. Podobne razgovore so imeli tudi predstavniki japonske železarske industrije z evropsko skupnostjo za premog in jeklo. Tudi sama evropska skupnost za premog in jeklo je naredila izredne ukrepe katerih namen je bil ureditev vznemirjenega tržišča v posameznih državah.

Mnoge evropske države izven evropske skupnosti, kakor tudi države izven Evro-

pe sprejemajo izredne ukrepe, katerih namen je poleg že obstoječega carinskega sistema, zaščititi domačo železarsko industrijo pred tujim uvozom. Carina za železarske proizvode je posebno visoka v državah v razvoju, kjer carinske stopnje za ta material presegajo 30 % in celo 40 odstotkov. Celotno v Veliki Britaniji doseže carinska zaščita za železarske proizvode ob upoštevanju dodatnih taks v povprečju 14 %. V naši državi se giblje carinska stopnja za te proizvode samo okoli 7,5 %. Vendar nastopajo pri tem še različni carinski kontingenti in oprostitve carine, ki to stopnjo še zmanjšajo. Značilno je, da ima celo Avstrija, poleg cele vrste drugih evropskih držav, višje carinske stopnje za uvoz železarskih proizvodov kot mi.

V zvezi s to problematiko je zanimiv komentar v známém časopisu »Metal Bulletin« (številka z dne, 16. maja 1967) o vznemirjenosti na tržišču v ZDA zaradi prevelikega uvoza železarskih proizvodov po zelo nizkih cenah.

V komentarju omenja pisec, da to ogroža stabilnost notranjega ameriškega tržišča in da pri tem ameriške železarske družbe ne čutijo samo konkurenco tujih železarn temveč se pri tem postavlja tudi vprašanje konkurence (nadaljevanje na 2. strani)

Ognjeodporni odpadki - poceni surovina

V prtem polletju analiza v šamotarni kaže, da je bilo znižanja proizvodnih stroškov za 148.000.— Ndin, predvsem zaradi uporabe večjega procenta odpadnih surovin. Razen tega pa iz analize lahko povzamemo tudi to, da bi bilo znižanje stroškov še precej večje, če ne bi bilo tako velikega zvišanja stroškov OZOD-a in tujih uslug.

Za drugo poletje pa vsi izgledi kažejo, da bo poraba odpadkov še mnogo večja, kajti ravno v tem tednu so v delovni enoti pričeli z izdelavo forsteritne opeke, za katero se skoraj 80 % surovin uporablja izključno odpadna opeka. Ne glede na to, da bo delovna enota izkazovala znižanje predelavnih stroškov, pa bo znižanje nasproti uvozu forsteritnih opek, izkazala tudi martinar-

na, oziroma celotni kolektiv, saj bo tona doma izdelane forsteritne opeke skoraj 1.000 N din pri toni cenejša, kot uvožena.

Poleg tega pa je bila sklenjena pogodba za prodajo večje količine teh odpadkov za izdelavo »magnolit« mase, ki jo uporablja železarna Ravne v svoji jeklo livarni.

V bližnji bodočnosti pa se predvideva tudi izdelava raz-

Novatorjem in racionalizatorjem 8.500 N din spodbudnih nagrad

V preteklem mesecu se je komisija DS za oceno tehničnih izboljšav sestala že petič letos in razpravljala o desetih, v zadnjem času v oceno predloženih in izvedenih, tehničnih izboljšavah. Po enoletnem uspešnem obratovanju pa sta bila ponovno obravnavana in pozitivno ocenjena še dva starejša predloga.

Skupaj je bilo na zadnji seji komisije pozitivno ocenjenih dvanajst tehničnih izboljšav. Prizadevnim in uspešnim avtorjem pa je bilo na osnovi prikazanih in ugotovljenih prihrankov in koristi priznanih in izplačanih enajst spodbudnih pavšalnih nagrad in odškodnin v skupni višini 8.500 N dinarjev.

V letošnjem letu je komisija DS avtorjem tehničnih izboljšav za njihove koristne tehnične izboljšave prizna-

la in izplačala že 24.400 N dinarjev spodbudnih nagrad in odškodnin.

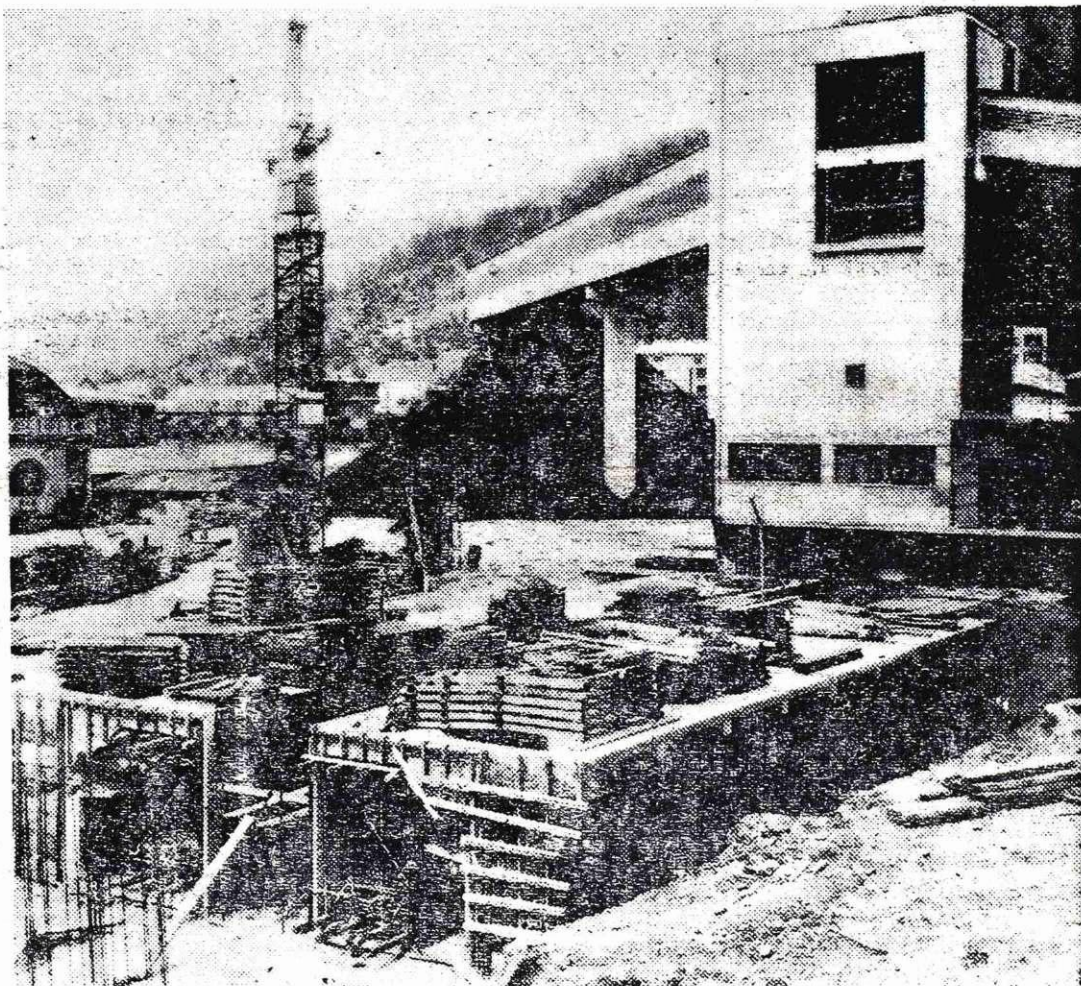
Na zadnji seji komisije so obravnavali in pozitivno ocenili naslednje predloge:

Avtorji predloga št. 1764, REŠITEV DISPEČERSKEGA CENTRA S POTREBNIMI NAPRAVAMI ZA VALJARNO BELA, tovariši Janez PETERNEL, Franc HRASTAR, Janko inž. PERNE, Tine inž. ČRV in Anton inž. KOSELJ, so za svojo izvirno

načrtovno in pečmi jeklarne, enkratno pavšalno spodbudno odškodnino v višini 800 N din.

Cveto VELIKONJA, asistent iz kamnoloma je prejel zasvoja dva izboljševalna predloga št. 1761 BOLJŠA ORGANIZACIJA IN MEHANIZACIJA OBRATOVANJA V KAMNOLOMU, in št. 1762 PREDELAVA ŽE AMORTIZIRANIH NERABNIH VOZČKOV IZ APNENICE za potrebe kamnoloma, enkratno skupno pavšalno odškodnino v višini 700 N din.

Inženirju Pavlu NOČU, asistentu strojnih delavnic je priznana in izplačana enkratna pavšalna odškodnina v vi-

Na sliki objekt 04 - 100 m vsipnik, ki že obratuje in 136 m vsipnik v gradnji

in uspešno ter nujno potrebno izvedbo prejeli na predlog tehničnega direktorja in po ocenah ustreznih in odgovornih strokovnjakov enkratno skupno pavšalno odškodnino v višini 3.000 N dinarjev.

Tehnična izboljšava št. 1763, NOV UNIVERZALNI STROJ ZA UMERJANJE VALJAVŠKIH ARMATUR za potrebe strugarne valjev, od avtorjev Janeza PETERNELA in Janeza GMAJNARJA, je bila pozitivno ocenjena in izplačana enkratna skupno spodbudna odškodnina v višini 1.500 N din.

Prvi mizar iz gradbenega vzdrževanja Mirko PIKON, je prejel za svoj izboljševalni predlog št. 1766, IZPOPOLNITEV (zasteklenitev) SEDMIH ŽERJAVOVODSKIH KABIN

višini 600 N din za tehnično izboljšavo št. 1770, NOVA NAPRAVA ZA UPORNO LOTANJE PLOŠČIC IZ KARBIDNIH TRDIN (widia) na držala strgarskih nožev.

Delovodju pocinkovalnice obrata Javornik II. Jožetu KNIFICU, je bila za njegov predlog št. 1767, BOLJŠA ORGANIZACIJA DELA v pocinkovalnici, priznana in izplačana enkratna pavšalna odškodnina v višini 500 N din.

Predlog št. 1658 OBZIDAVA DIMNIKOV GLOBINSKIH PEČI sistema Rust v valjarni Bela, je bil po enem letu uspešnega obratovanja ponovno obravnavan. Na osnovi ugotovljenih koristi in prihrankov je bila avtorju predloga Jožetu KUSU, asistentu (nadaljevanje na 3. strani)

Samoupravljanje je višja stopnja odgovornosti in reda

Misli na naslov sem povzel iz razširjene seje upravnega odbora Železarne, in sicer zato, ker v teh mislih tiči vzrok sestavka in ker na teh mislih morajo sloneti vsa naša prizadevanja pri urejanju odnosov znotraj delovnega kolektiva. Sestavek naj bo prispevek k razmišljanju o nadaljnjem razvoju samoupravljanja in odnosov v Železarni.

Tako kot je staro samoupravljanje, tako je tudi staro vprašanje družbene in moralne odgovornosti članov samoupravnih organov in samoupravnih teles kot celote. Čeprav zakonski predpisi in samoupravni akti, pa tudi teoretična razglabljanja, zelo precizno opredeljujejo te pojme, je vprašanje še vedno prisotno v naši družbeni praksi.

Seje samoupravnih organov, pa najsi bo na nivoju delovnih enot ali Železarne kažejo, da smo v teh sedemnajstih letih naredili zelo skromen korak v pogledu kvalitete izboljšanja dela samoupravnih teles. Večina razprav na sejah samoupravnih organov je še zelo na nizkem nivoju. Odločitve samoupravnih organov, oz. posameznih članov, se še vedno presojuje in so odvisne od tega koliko bo posamezna odločitev koristila njegovi delovni enoti ali njemu osebno, ne pa koliko bo prispevala k reševanju problemov celotnega kolektiva. Ali je na primer pri urejenem in odgovornem delu samoupravnih organov mogoče, da ostaja množica sprejetih sklepov mesece in leta nazaj nerealiziranih, pa najsi bo, da gre za kratkoročne ali dolgoročne sklepe. S tem nočem zmanjševati krivde in odgovornosti tistih, ki sklepe niso izvršili, pač pa opozoriti na neodgovornost samoupravnih teles za neizvršene sklepe. Če nekdo nekemu naroči ali ga zadolži za neko delo, potem bo le-ta tudi vodil nadzor oz. brigo o tem ali je zadolžena oseba naročilo izvršila in kako ga je izvršila. Nepolaganje računa za izvršeno ali neizvršeno delo, pa vodi v površnost in malomarnost ter neresno sprejemanje naročil in zadolžitev. To pa je prisotno tudi v naši samoupravni praksi.

V številnih dosedanjih razpravah, je bilo poudarjeno, da samoupravni organi odločajo o politiki življenja in dela ožjega ali širšega delovnega kolektiva. Ob tem pa se ponovno odpira že tolikokrat poudarjeno vprašanje zrelosti in usposobljenosti samoupravnih organov za odločanje in sploh imenovanje članstva v samoupravnih telesih. Članstvo v katerem koli samoupravnem telesu pomeni javno funkcijo, ki obsega ODLOČANJE, večinoma pa tudi IZVRŠEVANJE. Vendar pa vse le v okviru zakonskih in drugih pooblastil. Za ODLOČANJE pa je potrebna lastna presoja, če le-te ni, potem ne moremo govoriti o odločanju, niti o javni funkciji. Če ta stališča soočimo z resničnim stanjem v naših samoupravnih telesih, potem moramo priznati, da mnogi člani, ki sodelujejo pri odločanju nimajo sposobnosti lastne presoje s stališča koliko bo posamezna odločitev prispevala k reševanju družbenih problemov oziroma problemov delovnega kolektiva kot celote iz vidika družbene in gospodarske reforme.

Nesposobnost lastnega presojanja, mislim z vidika kaj je napredno in kaj ni, kaj pospešuje proizvodnjo in kaj jo ovira, kaj uresničuje smotre gospodarske reforme in kaj ovira itd., nosi v sebi tudi številne konfliktna situacije. Ena takih je prav gotovo nevarnost birokratizma, na kar je opozorila tudi razprava na zadnji razširjeni seji upravnega odbora. Najuspešnejša borba proti temu pojavu je kolektivno odločanje, ki pa ne sme paralizirati osebne odgovornosti vodilnih ljudi, pa tudi ne, zaradi nizkega nivoja samoupravnega telesa, onemogočiti zmožnim, sposobnim in odgovornim vodilnim ljudem uveljavljati svojih stališč.

To pomeni, da nesposobnost lastnega presojanja oziroma zrelosti samoupravnega telesa nujno nosi v sebi tudi birokratizma. Drug konflikt, ki nastopa iz istega razloga, pa so številna nasprotja stališč in mnenj samoupravnih organov, strokovnih služb, uprave podjetja in družbeno političnih organizacij. Vsaka akcija ali reševanje določenega problema ali vprašanja pa zavisi od enotnosti stališč in mnenj oziroma akcije, kar je tudi pogoj oz. osnova za uspeh.

Vse te, za nadaljne razmišljanje navedene misli, so življenjsko povezane z izborom samoupravnih organov, njihovo usposobljenostjo in nadaljnjim usposabljanjem za izvrševanje svoje javne funkcije, ki predvsem vsebuje ODLOČANJE o vseh vprašanjih življenja in dela našega delovnega kolektiva.

Joža Varl

Kriza na tržiščih železarskih proizvodov...

(nadaljevanje s 1. strani)
tujih vlad v borbi za svetovno tržišče. Iz tega zaključujejo, da bo potrebna pomoč vlade ZDA, ki bo pomagala s svojimi ukrepi premagati te težave.

V tem komentarju piše med drugim tudi to: »Tuje vlade izkoriščajo viške v proizvodnih zmogljivostih železarske industrije kot instrument svoje zunanje politike. S tem si posebno pomagajo pri izravnavanju plačilne bilance in dajejo železarskim družbam posebne vrste pomoči kot so popusti pri obdavčenju, izvozne premije, posebno ugodne stopnje amortizacije, odobritve za formiranje kartelov, dotacije za povečanje izvoza in druge stimulativne ukrepe.«

Istočasno opozarjajo gospo-

darstveniki v ZDA, da vlade večine prekomorskih držav ščitijo svoje proizvajalce jekla in njihova domača tržišča z uvoznimi omejitvami t. j. dodatnimi carinami, obtem pa pomagajo izvažati jeklo po dumping cenah na tržišče v ZDA.

Po pisanju tega časopisa bodo v kratkem predložili kongresu zakonski predpis s katerim bodo začasno uvedli dodatne instrumente ob že obstoječih carinah, ki bodo izravnali pogoje za prodajo domačega in uvoženega jekla. Poleg tega predlagajo železarske družbe sprejem zakona proti dumpingu v slučaju če prekorači uvoz po nizkih cenah 5 % celotne domače prodaje.

Pri tem je značilno, da obstoja takšna zaskrbljenost za-

radi pretiranega vpliva jekla na domačo železarsko industrijo v državi, ki je z letno proizvodnjo 120 milijonov ton surovega jekla, prva na svetu. Poleg tega so železarne v tej državi izredno moderne z največjo proizvodnostjo ter imajo najboljše surovinske pogoje.

Na podlagi vsega zgoraj navedenega lahko vidimo, kako druge države skrbijo, da ne bi zaradi pretiranega uvoza prišla v težave lastna železarska industrija. To pa je tudi opozorilo našim odgovornim organom, da bo treba čimprej spremeniti našo sedanjo politiko uvoza železarskih proizvodov. Uvoz že sedaj presega 40 % skupnih jugoslovanskih potreb, naše železarne pa istočasno ustavljajo peči ter zmanjšujejo proizvodnjo na svojih agregatih v katerih izgradnjo smo in še vlagamo velika finančna sredstva.

(Po Biltenu UJŽ št. 5)

Ognjeodporni odpadki — poceni surovina

(nadaljevanje s 1. strani)
ji porabi odpadnega materiala obdržali isto kvaliteto.

Pri dosedanjem prebiranju smo opazili, da je med lomom precej novih opek, oz. uporabnih. Priporočam se, da se že pri samem remontu martinovih, električnih ali drugih peči, posveti prebiranju posebna pozornost.

Za to grupo, ki bo prebirala ognjevarne odpadke, se predvideva tudi prebiranje odpadne ponvične opeke in sicer tako, da se vključki jekla ali žlindre s klavrom odstranjujejo, dober odpadki pa ponovno v določenem procentu uporablja pri izdelavi te opeke in njene stroške na ta način zniža.

V prvem polletju letošnjega leta, v primerjavi z istim obdobjem leta 1966, je šamotar na porabila 34 kg/tono več odpadkov. S tem doprinaša svoj obvezni delež pri izkoriščanju cenenege ognjevarnega materiala znižuje proizvodne stroške in tako prispeva k uresničevanju gospodarske reforme.

V Sovjetski zvezi, ravno tako tudi v drugih socialističnih državah, izredno uporabljajo ognjevarne odpadke kot ceneno surovino in jo nato uporabljajo kot žgani dodatek pri izdelavi novih ognjevarnih izdelkov.

Posebno pozornost posvečajo uporabi magnezitnih in krom magnezitnih odpadkov. Izdelana gredelna opeka za satovje plinskih in zračnih komor po njihovih podatkih vzdrži od 1000 do 1800 šaržev. Pri tem poudarjajo, da so na opekah dosegli visoke mehanske-termične pokazatelje, pri tem pa tudi ekonomske dosegke.

aR

Delovna konferenca v valjarni 2400

Pred kratkim so imeli v valjarni 2400 na Javorniku delovno konferenco. Najprej so pregledali sklepe sej samoupravnih organov tes se seznanili s proizvodno problematiko. Ob koncu seje so poročali še predsedniki komisij pri delavskem svetu delovne enote.

Predsednik delavskega sveta valjarne 2400 je najprej ugotovil, da vsi sklepi prejšnje seje niso bili izvršeni. V zvezi z delovno disciplino v obratu je obratovodja poudaril, da je bilo v zadnjem času nekaj mandatnih kazni sicer pa je opozoril delovodje, da naj kaznujejo vse tiste delavce, ki na kakršenkoli način kršijo delovno disciplino.

V daljši razpravi so na konferenci analizirali program in ugotovili, da se je povprečna teža vložka v zadnjih mesecih zmanjšala od 10 do 12 %. Hkrati pa je delež A pločevine večji skoraj za 25 %. Tako so imeli lani 302 tona A pločevine, ob koncu lanskega leta že 704 tone, letos v juliju pa kar 2293 ton. Tako so v prvem polletju letos dosegli že celokupno lanskega proizvodnjo A pločevine. V razpravi so ugotovili v splošnem napredek in večjo proizvodnost. Kljub dobremu delu pa so v valjarni 2400 nezadovoljive količine, kar pa je treba prepisati dimenzionalnemu programu. Da bi roke posameznih dobav čim bolj skrajšali, bodo občasno ustavljali okroglo peč po širšem programu, medtem ko bo peč še vedno obratovala po ožjem programu. To je potrebno zaradi zahtev tržišča. Delavce, ki so zaposleni pri okrogli IGNIS peči, bodo med mirovanjem peči zaposlili v adjustaži pri rezanju pločevine na BK škarjah.

Inž. Urbar je opozoril na kritično situacijo v juliju. Situacija oz. položaj kakršen je v Železarni, narekuje, da tudi v valjarni 2400 ob nedeljah normalno obratujejo. V zvezi s tem bodo delavci pre-

jeli od kadrovskega oddelka ustrezne odločbe.

V kolikor delavci ne bodo upoštevali nujnosti in prihajali na delo tudi ob nedeljah, bodo njihovi izostanki smatrani kot neopravičeni. Vsi tisti pa, ki bodo prihajali na delo ob nedeljah, pa bodo imeli med tednom prost dan, ki bo določen v dogovoru z delovodjem. Omenjamo naj še sklep, da bodo tudi tehtanje uvedli na dve izmeni.

Med sklepi, ki so bili sprejeti na delovni konferenci, naj omenimo še to, da so tov. Hriberniku podaljšali delovno dobo v obratu do konca leta 1967. Premije bodo v valjarni 2400 obstojale, le če bo ta sistem veljaven v vsej Železarni, sicer pa je premijski pravilnik že v razpravi.

- or

Železarski globus

JAPONSKA — Japonska železarska industrija nadaljuje s svojo proizvodno ekspanzijo. Leta 1966 so proizvedle japonske železarne 47,7 milijonov ton surovega jekla. Za letošnje leto predvidevajo povečanje proizvodnje na okoli 55 milijonov ton.

LR KITAJSKA — Nekateri zahodnoevropske družbe nadaljujejo svoje gospodarske stike z LR Kitajsko. Tako se pogaja neko francosko-zahodnonemško-belgijsko združenje s predstavniki te države za dobavo kompletne valjarne za valjanje ingotov in bram v polproizvodu.

Dopolnitev predpisov o varstvu pri delu v črni metalurgiji

16. seji delavskega sveta Železarn, dne 17. julija letos smo obravnavali problematiko zdravstveno-socialnega in tehničnega varstva članov našega kolektiva. Na predlog obratovodje martinarne tov. inž. Čopa, je bil sprejet tudi naslednji sklep: »Zahtevo, da tudi v črni metalurgiji velja zakon o varstvu pri delu v rudarstvu, je treba ponovno dostaviti odgovornim forumom pri zvezni skupščini prek združenja jugoslovanskih železarn.« Sklep se navezuje na pobudo naše Železarn, da se določila temeljnega zakona o rudarstvu, ki dopuščajo denarne kazni za kršitve predpisanih ukrepov in normativov za varstvo pri delu, razširijo tudi na podjetja črne metalurgije. S to pobudo so bile soglasne vse članice Združenja jugoslovanskih železarn (UJŽ). Na seji komisije za varstvo pri delu pri UJŽ, v dneh od 18. do 20. maja letos, je bila potrjena naslednja formulacija dopisa, ki je bila 25. maja dostavljena zveznemu sekretariatu za gospodarstvo, zveznemu svetu za delo, odboru za industrijo zvezne skupščine, zvezni gospodarski zbornici in centralnemu svetu Zveze sindikatov Jugoslavije:

Dopolnitev predpisov o varstvu pri delu v črni metalurgiji

Upravni odbor Združenja jugoslovanskih železarn je svoja zadnja sestanka 17. 2. in 27. 4. 1967, med drugim posvetil tudi problemu varstva pri delu v črni metalurgiji Jugoslavije. V razpravi na teh sestankih, je bilo na osnovi konkretnih primerov ugotovljeno, da obstaja tendenca povečanja števila nezdov pri delu. Posebno se čuti povečanje tistih nezdov, ki so povzročene zaradi neupoštevanja predpisanih, varstvenih ukrepov (odpor proti nošenju osebnih zaščitnih sredstev) in pa nezdov zaradi pomanjkanja discipline pri izvajanju varnostnih ukrepov pri gibanju.

Na ta način posamezniki ogrožajo svoje življenje kot tudi svojo bližnjo okolico. Delavci, ki delajo v njihovi neposredni bližini so stalno ogroženi.

Z analizo nesrečnih primerov, oziroma iz analize ponavljajočih se prekrškov posameznikov, vidimo, da večina prekrškov nastaja zaradi slabih in neučinkovitih sankcij proti kršiteljem. Sistem sankcij, ki ga predvideva temeljni zakon o delovnih razmerjih v členih 88 do 92 in določila v statutu in drugih aktih podjetij črne metalurgije, ki se vežejo na temeljni zakon o delovnih razmerjih, so se pokazali kot neučinkoviti proti kršilec. Predvidene kazni kot opomin, ki se lahko večkrat ponovi, ukor in podob-

no, pa tudi sami postopki do izrekanja in izrekanje teh ukrepov, so taki, da nimajo nikakršnega učinka. Do najstrožjega ukrepa — izključitve iz delovne skupnosti zaradi neupoštevanja varnostnih ukrepov — nikoli ne pride, iz razloga, ker se nihče noče nikomur zameriti ali pa zaradi tajnega glasovanja in potrebne absolutne večine glasov, za izrekanje takih ukrepov.

Po drugi strani je sistem disciplinskih ukrepov proti kršilec predviden s členom 90 in v zvezi z 91. členom temeljnega zakona o delovnih razmerjih, prepočasen, tako da od trenutka kršitve pa do izreka kazni preteče precej časa. Prekršek oz. njegova teža se precej ublaži, če že ne pozabi, posebno če ni bilo posledic ne glede na to, da so bila v danem trenutku ogrožena življenja drugih ljudi. Kršilec v takih primerih odide tako rekoč brez kazni.

Moralo je priti do katastrofe v Kaknju, da so se v zakonu o rudarstvu predvidele stroge sankcije za kršilce ukrepov o varstvu pri delu in da se je v 101. členu

tega zakona dovolila mandatna kazen na licu mesta.

Glede na tehnologijo dela in iz nje izhajajočih nevarnosti, smatra naš upravni odbor, da položaj v črni metalurgiji ni nič manj nevaren kot v rudarstvu. Razlika je le v tem, da nezgode niso tako množičnega značaja. So pa zato primeri številnejši. Obstojajo skupne nevarnosti, kjer lahko pride — ne zaradi objektivnih pogojev, temveč zaradi malomarnosti — do smrtnih poškodb večje grupe delavcev. Najboljši dokaz zato je primer, ki se je pred dvema letoma dogodil v železarni Nikšič, ko je izgubilo življenje 7 ljudi.

V vseh podjetjih črne metalurgije obstaja v skladu z določili temeljnega zakona o varstvu pri delu organizirana služba varstva pri delu z ustreznimi sredstvi in strokovnimi kadri. Med tem pa — ne glede na omenjeno in ne glede na obstoječe interne predpise in predvidene ukrepe — nezgode zaradi večje ali manjše nepazljivosti segajo že skoraj čez dovoljeno mejo.

(nadaljevanje na 5. strani)

Novatorjem in racionalizatorjem za 8.500 N din spodbudnih nagrad

(nadaljevanje s 1. strani)
za vzdrževanje industrijskih peči, priznana in izplačana dodatna odškodnina v višini 400 N din, (avtor je že prejel akontacijo v višini 600 N din).

Tudi predlog št. 1724, avtorja Radota FAGANELA, delovodja vzdrževanja v žeb-ljarni, PREDELAVA POGONA WAFIOS STROJEV za izdelavo bodeče žice, je bil po enoletnem uspešnem obratovanju ponovno obravnavan. Za uspešno izboljšavo, ki znižuje vzdrževalne in proizvodne stroške je bila avtorju priznana in izplačana dodatna odškodnina v višini 300 N din (avtor je že prejel akontacijo v višini 200 N din).

Za uspešno PREMESTITEV OLJNE ČRPALKE IN REZERVOARJA OLJA pri brusilnem stroju Malkus v orodjarni strojnih delavnic na Jesenicah, je bila priznana in izplačana avtorju predloga št. 1768 Matku ŽBONTARJU enkratna, spodbudna odškodnina v višini 300 N din.

Spodbudni odškodnini pa sta bili priznani in izplačani tudi avtorjem predloga št. 1769 Bogomirju SVETINA, Jakobu JERALA in Danijelu PESJAK za UVEDBO KROŽNEGA ODVODNEGA VODILA na progah 230, 340 in 450 mm premera v valjarni Javornik I. in avtorju predloga št. 1765 Matiju ČUKU, skupinovodji ključavničarjev za

BOLJŠO ZATESNITEV MAŠILNEGA STROJA na plavžu. Avtorjem sta bili priznani in izplačani spodbudni odškodnini v višini 200 N din.

Vsem prizadevnim, uspešnim in nagrajenim avtorjem se zahvalujemo za njihov delovni in ustvarjalni polet. Čestitamo jim tudi k priznanim in izplačanim zasluženim odškodninam in nagradam.

Zuro

Zaprli bodo nekdanji vhod v Železarno pri elektrodelavnici

Pravice zavarovancev so omejene

Sklad zdravstvenega zavarovanja pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje v Kranju izkazuje za prvih šest mesecev leta 1967 1.519.123 N din nedoseženih planiranih dohodkov in 2.824.029 N din preseženih izdatkov.

Prav zaradi takega stanja sklada se je pretekli ponedeljek sestala skupščina skupnosti zavarovancev, da bi poiskala sprejemljivo rešitev oziroma, da z ustreznimi ukrepi poizkuša zaustaviti še nadaljnje prekoračevanje izdatkov. Komunalni zavod je pripravil članom obširno poročilo, iz katerega povzemamo nekaj najvažnejših podatkov:

Skoraj 35 odstotkov primanjkljaja predstavljajo nedoseženi dohodki.

Predvideni dohodki so bili doseženi v občinah:

Radovljica le s 43,8 osnovni in za 44,3 dodatni prispevek. Jesenice le s 44,7 osnovni in za 46,4 dodatni prispevek. Skofja Loka le s 46,3 osnovni in za 46,6 dodatni prispevek. Le Kranj je s 50,6 osnovnega in s 56,2 dodatnega prispevka ter Tržič z 51,9 osnovnega in 56,2 dodatnega prispevka celo presegel planirani dohodek (v %).

Zanimivo je tudi to, da je na področju KZSZ Kranj poraslo v primerjavi z istim obdobjem lani število aktivnih zavarovancev za 429 — indeks 100,7, število zavarovanih oseb za 2181 indeks 100,7, kar predstavlja hitrejši naraščanje števila osebnih in družinskih upokojencev in pa to, da je med zaposlenimi vedno več takih, ki jim po zakonu ni treba plačevati prispevka za socialno zavarovanje. K nedoseganju dohodkov bi dodal še to, da po novih predpisih ni potrebno plačevati prispevka socialnemu zavarovanju za preko redno delo (op. p. verjetno so s strokovno analizo ugotovili, da prekoredno delo ne vpliva na bolovanje).

Izdatki. Med izdatki so najbolj pomembni stroški za bolnično zdravljenje izven območja skupnosti. V skupnih izdatkih za zdravljenje v bolnišnici predstavljajo izdatki bolnice izven našega območja naslednje stanje:

Jesenice 26,6 %, Kranj 48,9 %, Radovljica 32,4 %, Skofja

Loka 62,5 %, Tržič 48,8 %, skupaj 42,4 odstotka.

Stroški za zavarovano osebo za bolnično zdravljenje so bili v primerjavi z istim obdobjem lani doseženi s 115,8 odstotka. Bolje je bilo s stroški za ambulantno in dispanzersko zdravljenje, saj so bili v primerjavi z istim obdobjem lani doseženi le s 87 odstotki oz. je bilo 799.000 N din manj porabljenih.

H gornjim podatkom moramo dodati še gibanje staleža bolnih zavarovancev za 3 leta (isto časovno obdobje od januarja do konca junija).

Jesenice	skupaj KZSZ
1965 5,68 %	4,72
1966 5,37 %	3,90
1967 4,67 %	3,20

in še dnevi izostankov zaradi bolezni nad 30 dni:

Jesenice	Skupaj
1966 50,481	168,310
1967 37,226	123,087

Ostale denarne pomoči zavarovancem:

V primerjavi z istim obdobjem lani je bilo izplačanih 45 denarnih pomoči manj za opremo novorojenčkov, 40 pogrebniških prispevkov in 6 posmrtnin več.

To naj bi bilo nekaj osnovnih podatkov, ki so narekovali naslednje ukrepe. Le-te so predhodno pripravili izvršni odbor skupščine, odbor za zdravstvo in zavod oz. center za zdravstveno varstvo kot strokovni organ.

Skupščina je potrdila spremembo splošnega sporazuma v osnovah in merilih za delitev sredstev namenjenih za zdravstveno varstvo ter prednostnemu redu zagotavljanja teh sredstev za posamezne vrste zdravstvenega varstva med komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja delavcev Kranj in zdravstvenim centrom v Kranju (za vse gorenjske občine).

Skupščina je potrdila tudi spremembo pravilnika o uveljavljanju zdravstvenega varstva zavarovancev in sicer da: napotnica za obisk pri specialistu, katero izstavi izbrani zdravnik velja samo za enkratno ordinacijo oz. pregled. Da zavarovana oseba koristi zdravstveno varstvo izven območja naše skupnosti na stroške zavoda, v ostalih primerih pa plača vse nastale stroške v celoti (če nima izstavljenega napotnice od izbranega zdravnika), da se sklene pogodba z vojno bolnico v Ljubljani, kjer bodo nudili bolnično zdravljenje (nadaljevanje na 4. strani)

Kratke vesti iz železarne

Seja delavskega sveta Železarne

Včeraj, 11. t. m., je bila redna seja delavskega sveta Železarne. Obravnavali so poslovno poročilo za prvo polletje letošnjega leta in poročilo o službenih potovanjih v zamejstvo v II. polletju 1966 in I. polletju 1967, poleg rednih točk, kot je poročilo UO o delu med dvema sejama in poročila komisij DS. Poročilo o seji DS boste lahko brali v naši prihodnji številki.

Pričetek izdelave forsteritne opeke

Dne 7. t. m. so v šamotarni pričeli izdelovati forsteritno opeko, ki se bo uporabljala za zidavo satovja zračnih in plinskih komor SM peči. Opeka se izdeluje izključno iz odpadnih magnezitnih in krom magnezitnih opek. Ta, doma izdelana forsteritna opeka bo mnogo cenejša, kakor uvožena, pri tem pa kvalitetno enakovredna tujim tovrstnim proizvodom. aR

30. številka Železarja v prvih sedmih mesecih

V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je izšlo 30 številk Železarja ali 416 strani, kar predstavlja skoraj 1.800 razprto tipkanih strani materiala, plus slikovno gradivo. Po obsegu je Železar v tem času posvetil 48 % prostora (brez slik) problematiki Železarne, 35 % občinskim problemom, 10 % prostora je zavzemal roman, 7 % prostora pa zgodovinski dogodki. Po vsebini je bilo od Železarne 56 % prispevkov o samoupravljanju, 19 % vesti, 3 % proizvodna vprašanja, 5 % delovna varnost, 4 % socialno varstvo, 3 % tehnična vprašanja in 10 % družbeno politične organizacije. Občinski del pa je obravnaval: 36 % delo občinske skupščine in razna komunalna vprašanja, 36 % telesno kulturo in 28 % prosveto in kulturo.

Prihranek pri prevozu koksa in rude

Zaradi neustreznih tirov v Hrenovici, je železniška postaja Jesenice dostavljala letno okoli 24 tisoč vagonov koksa in rude z njihovo lokomotivo. Dostavna pristojbina je za vagon znašala 600 S din, kar je letno zneslo okoli 15 milijonov S din. S preureditvijo tirov, pa je možno da to opravlja naša lokomotiva, ki mora tudi zaradi drugega dela, biti v Hrenovici. Od 1. avgusta dalje se to tudi že izvaja in se bodo letni stroški znižali za navedeno vsoto.

Pričel se je nov tečaj za žerjavovodje

Za letos sta bila predvidena dva tečaja za žerjavovodje. Kandidati prvega so polagali izpite že junija t. l., tečaj pa, ki se pričinja sedaj, pa bodo končali sredi septembra. V tečaj so bili namreč sprejeti le kvalificirani ključavničarji zato bo obseg snovi krajši kot pri dosedanjih. Od teh novih, bolj kvalificiranih žerjavovodij pričakujemo, da bodo z žerjavi bolj strokovno upravljali in manjše okvare tudi sproti sami popravili, da se bodo s tem znižali stroški vzdrževanja.

Vložek iz Bele še vedno ne ustreza

Z vložkom, ki ga dobivajo iz valjarne Bela, v valjarni tanke pločevine na Javorniku, še vedno niso zadovoljni. Zlasti niso zadovoljni s površino, vložek pa tudi dimenzijsko ne ustreza. Zaradi tega v skladišču valjarne 1300 raste zaloga. Težave nastajajo tudi zaradi tega, ker valjar na 1300 iz bluming valjarne dobiva premajhne količine vložka, ker že na Beli izločijo neustrezen material.

Seja delavskega sveta valjarne 1300

Delavski svet valjarne 1300 bo imel v ponedeljek redno sejo. Na seji bodo obravnavali tekoče probleme obrata in se dalj časa zadržali pri gospodarjenju ter rezultatih, ki so jih dosegli v I. polletju. Beseda bo tekla o reklamacijah, proizvodnji, kvalitetni izdelavi pločevine, dvigu produktivnosti in še o drugih problemih, s katerimi se v valjarni 1300 srečujejo pri vsakdanjem delu.

Delo stanovanjske komisije v I. polletju

Stanovanjska komisija v naši Železarni je imela v letošnjem I. polletju 9 sej. Prosilcem so izdali 191 odločb, za nova stanovanja, ali pa za stanovanja v zvezi s kombinacijami. Stanovanjska komisija je imela 31. julija še vedno vpisanih 763 vlog za stanovanja, ki so jih vložili člani našega kolektiva. Njihove prošnje bo morala stanovanjska komisija reševati pri naslednjih delitvah, v kolikor bodo stanovanja na razpolago.

Remont plavža št. 2 uspešno poteka

Dela pri remontu plavža št. 2 gredo h koncu. Zaključili so že z zidarskimi deli in v času ko to poročamo sušijo peč. Takoj za tem bodo notranjost plavža morali ohladiti in napolniti z vsipom. S tem bodo dani vsi pogoji za obratovanje. Če ne bo kakšnih nepredvidenih težav, lahko predvidevamo, da bo 15. ali 16. avgusta iz talilnika pritekel prvi grodelj. Na ta način bo v precejšnji meri skrajšan čas remonta, ki je bil planiran za 15. avgust. Za uspešen potek del so zaslužni vsi, tako posada s tehničnim vodstvom plavža za hitro izpraznitev talilnika, kot zidarji Vatrostalne in naši vzdrževalci, ki so odpravili vsa potrebna dela, ki pa jih ni bilo malo.

Začeli so z betoniranjem temeljev za novo električno peč — Lectromelt

V preteklem tednu je gradbeno podjetje Gradis zaključilo z izkopom jame za temelje nove 60-tonske električne peči Lectromelt. Pred dnevi so začeli tudi z betoniranjem temeljev in so že vidni prvi obrisi temeljev novega jeklarkega giganta.

Kisikova kopja za SM peč V.

Med tednom je zahodno nemško podjetje Brinkmann dobavilo dvojce kisikovih kopij in vso ostalo potrebno opremo za SM peč V. S pomočjo obeh kopij bodo lahko pihali kisik skozi obok peči in s tem znatno pospešili sam proces. Tak način uporabe kisika za pospeševanje procesa v SM peči uporabljajo v večini SM jeklarn, kjer uporabljajo kisik in pri tem dosegaajo lepe rezultate pri povečani storilnosti. Kopja bodo na tej peči montirali med remontom.

Elektrojeklarna

ASEA obločna peč je izdelala v mesecu juliju pred remontom 49 šarž pri povprečni teži 55.358 kg. Poraba toka je znašala 682 kWh/tono. Asortiment je bil ugoden: grupe 2.1 smo naredili 162 ton, grupe 2.2 je 959 ton, grupe 3.1 je 182 ton in grupe 3.2 je 1.410 ton.

BBC peč je naredila 96 šarž s povprečno težo 7.714 kg. Specifična poraba el. energije je bila 881 kWh/tono. Tudi assortment je ugoden: med drugim so izdelali 93 ton ognjeodpornega jekla in 26 ton nerjavečega jekla.

Valjarna žice

Povprečni izplen valjarne žice je bil 90,6 %. Pri valjanju iz blumov so dosegli 93,1 %, iz cagljav 88,0 %, iz brenderjev težke proge 75,8 % in pri kvadratnih gredicah 94,6 %. Te izplene so dosegli pri odnosu kvalitetne žice napram navadni 40 : 60.

Valjarne profilov

Težka proga je imela v juliju 22,4 % zastojev, več kot v katerem koli mesecu letošnjega leta. Proizvodnost 21,7 tone na uro je bila kljub vročini večja kot januarja, maja in junija. Preseneča nizek izplen 80,6 %, ta bi bil za 1,8 % večji, če ne bi dali v izmet 144 ton materiala po krivdi martinarne. Izplen težke proge je kar za 2,2 % nižji od povprečnega, doseženega v lanskem letu. Skupno so očistili 1.765 ton kvadratnih gredic in platin.

Lahke proge so v juliju dosegle proizvodnost 3,82 t/h, kar je najnižja v letošnjem letu. To je odraz težkega fizičnega dela v poletnih mesecih, ko pritisne vročina in je večja odsotnost. Zaradi pomanjkanja delovne sile so izgubili okrog 400 ton proizvodnje.

Izvoz v juliju

V juliju smo izvozili 1.943 ton materiala v vrednosti 235.049 USA dolarjev, od tega za 153.153 USA dolarjev na konvertibilno področje. Največ smo izvozili svetlo vlečene žice (314 ton) v Burmo, vlečenega jekla (220 ton) v SZ, pocinkane žice (178 ton) v Iran in toplo valjanih profilov (144 ton) v Zahodno Nemčijo.

Zaostanki za I. poll.

Največ zaostankov I. polletja ima valjarna 2400 (2.541 ton). Kupcem med drugim dolgujemo 365 ton debele visoko-legirane pločevine. V valjarni 1300 imamo 1.874 ton zaostankov, v tej količini je 100 ton prokronske pločevine, približno toliko nerjavečega materiala pa so nam kupci že stornirali.

Jeklovlek ima še 239 ton zaostankov, največ od tega vlečenih ploščatih profilov. Žičarna ima 1.268 ton zaostankov, od tega 420 ton polno pocinkane žice in 116 ton profilne žice; premalo naredijo Elira in VAC žice.

Nekvalificirani -visoko kvalificirani 28 : 6

V začetku tega leta je bilo v družbenem sektorju v Jugoslaviji zaposlenih 3 milijone 485 tisoč oseb, t. j. okrog 100.000 manj kot eno leto prej. Kvalifikacijska struktura zaposlenih izgleda takole: okrog 8 % zaposlenih ima višjo in visoko izobrazbo, 12 % srednjo in čez 9 % nižjo izobrazbo. Visoko kvalificirani delavci predstavljajo okrog 6 % zaposlenih, kvalificirani 24 %, priučeni 13 % in nekvalificirani delavci 28 %.

Še pred nekaj leti je kvalifikacijska struktura izgledala mnogo slabše. Izboljšanje v zadnjih letih pa še približno ni podobno tistemu kar gospodarstvo rabi in tistemu, kar jugoslovansko tržišče delovne sile lahko nudi. Koliko je ta ugotovitev upravičena najboljšje lahko vidimo iz podatkov o kvalifikacijski strukturi zaposlenih v nekih drugih razvitejših državah. Medtem, ko je bilo med zaposlenimi v Jugoslaviji v preteklem letu okrog 30 % kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev, je v Sovjetski zvezi ta procent še pred nekaj leti znašal 52 %, Zahodni Nemčiji 55 %, Veliki Britaniji 50 %, Nemški demokratični republiki 52 %, ZDA 35 % itd. Primerjanje podatkov o nekvalificiranih delavcih kaže še na bolj neugodne odnose. Medtem, ko v naši državi predstavljajo čez 28 %, jih je v Sovjetski zvezi 2 % manj, Zahodni Nemčiji 11 %, Nemški demokratični republiki 7 %, Čehoslovaški 12 %, ZDA 15 % manj itd.

(Tanjug z dne 27. 7. 1967)

Pravice zavarovancev...

(nadaljevanje s 3. strani) ljenje našim zavarovancem, kdor pa se bo na lastno željo zdravil v drugem stacionarnem zavodu, ni upravičen na povračilo stroškov iz sklada zdravstvenega zavarovanja. Da zavarovana oseba dobi povrnjene stroške le v višini nad 340 S din. Torej, če so stroški manjši od 340 S din ne bodo povrnjeni, če pa so višji, bodo izplačani z odbitkom 340 S din.

Gornji ukrepi in pa navedeni podatki jasno kažejo, da je vse to le izhod v sili in da se bomo morali brez kakršnihkoli pridržkov v pristojni skupnosti še temeljito pogovarjati in prav tako v republiški in morda tudi v zvezni skupnosti. Padec staleža bolovanja in manjši stroški za ambulantno, dispanzersko zdravljenje jasno kažejo, da so zavarovanci prisluhnili zastavljenim strožjim ukrepom v zdravstvenem zavarovanju, da to le ne bo dolgo več opravičljivo obremenjevali oz. omejevali zavarovance. P. Z.

Ne tako, tovariši!

Žeja jih je zapeljala

A. J. in B. S. sta dne 2. 8. 1967 popravljala streho na mehanično-konstrukcijski delavnici. Že ob 8. uri zjutraj pa sta postala žejna. Uspelo jima je oditi skozi glavni vhod z izgovorom, da se vračata v obrat. Med potjo pa sta zavila v Kazino z namenom, da popijeta SAMO vsak po eno pivo.

Toda skušnjava je bila prevelika. Iz enega piva jih je nastalo več. Ob 10.30 uri sta odšla iz Kazine. Kam sedaj? Seveda k Lasanu, saj tudi tam točijo žejnim. Tako sta gasila žejo še pri Lasanu, potem pa odšla na obisk k znanцу, ki tam stanuje, kjer pa so se ju najbrž kmalu naveličali. Tako sta se počasi napotila nazaj v podjetje. Seveda jima bo obrat za ta dan poleg disciplinske kazni pisal neopravičen izostanek.

Tudi P. J. z Javornika je med delom postal žejen. Kot delovodja je imel možnost, napisati službeno propustnico, ki jo je dal ključavničarju G.

J., da je lahko odšel iz podjetja.

Ko se je ta vračal z dvema litroma vina, ki ga je nabavil v samopostrežni trgovini, mu je čuvaj pijačo zasegel in mu pojasnil, da njegova pot ni vodila v brusilnico, kakor se je glasila službena propustnica. Odslovil je tudi delovodja, ki je prišel prosit, naj bi se lažna propustnica uničila. Oba bosta obravnavana pred disciplinsko komisijo matičnih obratov.

Komentar h gornjemu si bo najbrž ustvaril vsak sam. Včasih izgleda zelo nedolžno, če nekdo mimogrede skoči še na kozarček. Toda iz enega ali dveh se radi rodijo trije in štirje in to pripelje do vinjenosti, ki onemogoči nadaljevanje dela.

Ugotovljeno je, da že majhna količina zaužitega alkohola deluje na organizem in živčni sistem ter zmanjšuje hitrost reagiranja in prisebnosti, ki je pri delih v železarni še kako potrebna!

Dopolnitev predpisov o varstvu...

(nadaljevanje s 3. strani)

Zaradi vsega tega se v zadnjem času dogaja, da vodilni kadri, dobri strokovnjaki, dajejo odpoved (primer orbatovodje martinarne v železarni Jesenice), ker nočejo prevzeti odgovornosti za nezgode, ki se pojavljajo zaradi malomarnosti drugih; in tudi zato, ker se je že primerilo, da je bil dober strokovnjak in izvrsten delavec (tehnični direktor ene naših velikih železarn, ki je bil tudi republiški poslanec) zaradi malomarnosti drugih obsojen na 6 mesecev zapora, pogojno na leto dni. Razumljivo je, da je dal takoj po obsodbi odpoved na to delovno mesto.

Smatramo, da principi samoupravljanja ne bodo ukrenjeni, če se tudi za črno metalurgijo dovolijo določila iz 101. člena zakona o rudarstvu. Družba se mora preventivno zavarovati pred neodgovornimi posamezniki, pa čeprav z manj principielnimi, toda bolj učinkovitimi ukrepi.

Na osnovi drugega poglavja temeljnega zakona o varstvu pri delu (člen 12, odstavek 3), ki za posebne vrste del in tedaj, kadar zaradi posebnih nevarnosti in škodljivosti s splošnimi varstvenimi ukrepi in normativi varstvo ni zagotovljeno, dopušča možnost, da se določijo posebni ukrepi in normativi in na osnovi 2. poglavja 41. člena zgoraj navedenega zakona, ki za dela, ki se izvajajo v posebnih razmerah in na katerih so ljudje izpostavljeni posebnim nevarnostim za poškodbe in škodljivosti, za zdravje, dopušča možnost uporabe posebnih ukrepov in normativov za varstvo pri delu.

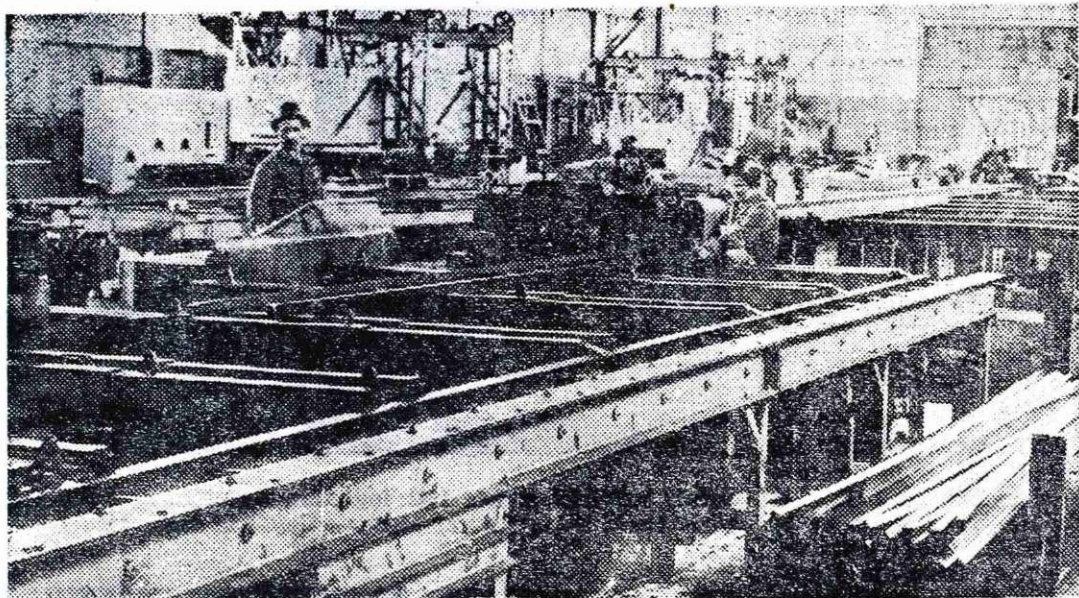
Upravni odbor Združenja jugoslovanskih železarn predlaga: da zvezni sekretariat za gospodarstvo in zvezni svet za delo na osnovi 235. člena in 2. odstavka 237. člena ustave SFRJ ter 2. poglavja 4. odstavka 52. člena temeljnega zakona o varstvu pri delu, izda predpise, ki bodo določali posebne ukrepe in normative za varstvo pri delu v obratih črne metalurgije.

V zvezi s prej navedenim dodajamo še naslednje: Temeljni zakon o varstvu pri delu v 2. poglavju v členih 42. do 46. direktno ne naveda del v obratih črne metalurgije, za katera se določajo posebni ukrepi in normativi za varstvo pri delu. Vendar smatramo, da moramo dela v črni metalurgiji uvrstiti med taka dela, za katera se po 46. členu temeljnega zakona o varstvu pri delu s predpisi določajo posebni ukrepi in normativi za varstvo ljudi, ki so zaposleni na premičnih objektih kopenskega, zračnega in vodnega prometa in ki se nanašajo zlasti na nevarnosti sredstev, ki so v obratovanju in od gibanja objektov. Težka in življenjsko ne-

varna dela v črni metalurgiji ilustrirajo naslednji primeri: prenašanje banj iz ponvične jame z žerjavi, prenašanje ponvic k pečem in po istečeni sarži odnašanje ponvic od peči z žerjavi, vožnja polnih ponvic po tirnih napravah z lokomotivsko vleko itd. Te ponvice so polne tekočega žarečega železa in tehtajo nad 10 ton. Vsa taka in podobna dela zahtevajo strogo delovno disciplino. Prav tako se morajo predpisi in ukrepi za varstvo pri delu dosledno izvajati. Posebno težka in nevarna so dela v talilnicah in valjavniških obratih, ki se izvajajo v specifičnih razmerah in kjer so osebe pri delu izpostavljene posebnim nevarnostim za poškodbe ali škodljivostim za zdravje — podobno kot v rudarstvu in pri nekaterih drugih delih, ki so posebej navedena v členih od 43. do 46. temeljnega zakona o varstvu pri delu. V zvezi s tem predlagamo, da se v predpisih, ki bodo določali ukrepe in normative za varstvo pri delu v obratih črne metalurgije upoštevajo določila o varstvenih ukrepih, ki so v temeljnem zakonu o rudarstvu (Ur. l. SFRJ 9/66) navedeni v 5. poglavju v členih od 93. do 99., posebno pa v členih: 100, 101, 105, in 111.

Določila v navedenih členih temeljnega zakona o rudarstvu bi bila z zamenjavo rudarskih nazivov z ustreznimi nazivi z črne metalurgije direktno uporabna za zagotovitev varnega dela v naših razmerah. Poudarjamo, da so predpisi, ki zagotavljajo posebne ukrepe in normative za varstvo pri delu v črni metalurgiji za naše obrate neobhodno potrebni in nujni.

(Sodeloval, prevedel in uredil inž. Peter Polak)

Delo na vlečni klopi v novem JEKLOVLEKU

Pogovori o samoupravljanju

Odsotnost z dela članov samoupravnih organov

Večkrat se v obratih sprašujejo, kako računati in opravičiti odsotnost z dela članov samoupravnih organov zaradi sej. Z namenom, da bi to delali enotno v vseh obratih naše Železarne bom v tem sestavku poizkušal podati tolmačenje tega vprašanja.

Odsotnost z dela članov delavskih svetov delovnih enot in nadomestilo osebnih dohodkov za čas odsotnosti določa 56. člen statuta Železarne, ki pravi, da je delo v delavskem svetu delovne enote častna funkcija in zanj člani ne sprejemajo nobenih nagrad. Načeloma se bi morale seje sklicevati v prostem času; članu, ki mu čas seje sovpade z delovnim časom (delo v več izmenah) pa se odsotnost z dela za časa seje plača. Ure, kolikor so člani delavskih svetov delovnih enot odsotni z dela bremenijo splošne stroške obrata. Ker

so komisije delavskih svetov delovnih enot tudi samoupravni organi, velja enako tudi za odsotnost z dela, če člani komisij v delovnem času prisostvujejo sejam svojih komisij.

Odsotnost z dela članov delavskega sveta Železarne določa 76. člen statuta, ki pravi, da je delo v delavskem svetu Železarne častna funkcija in člani zanj ne prejemajo nobenih nagrad. V času seje delavskega sveta Železarne odpade za ta dan delo članov dopoldanske, popoldanske in predhodne nočne izmene, ne glede kdaj je seja delavskega sveta Železarne. Ure kolikor so člani delavskega sveta Železarne odsotni z dela bremenijo konto 9200, to so sredstva osebnih dohodkov pred razdelitvijo. Takšno določilo je v našem statutu vnešeno predvsem zato, ker je večletna praksa pokazala, da seje delavskega sveta Železarne trajajo od 6 do 8 ur, včasih tudi več, da je delo članov delavskega sveta Železarne posebej odgovorno in naporno in morajo biti člani spočiti. Ker seje trajajo vedno do 14. ure, člani ne morejo na delo na popoldansko izmeno.

Poleg tega določila statuta, obstaja še sklep delavskega sveta, da članom pripada tudi nadomestilo za vožnjo, če so zaradi seje imeli izredne stroške. Članom delavskega sveta Železarne, ki se na seje vozijo z lokalnim avtobusom, sekretar delavskega upravljanja nudi vozne karte; članom, ki se na seje vozijo izredno iz okoliša Jesenic,

pa se povrnejo stroški za prevoz. Članom delavskega sveta Železarne, predvsem tistim, ki stanujejo izven Jesenic, se povrnejo tudi stroški za hrano, če so zaradi seje delavskega sveta Železarne ali komisije zadržani in ne morejo domov na kosilo.

Podobno velja tudi za seje komisij delavskega sveta Železarne, razen, da niso oproščeni dela predhodne nočne in popoldanske izmene, če je seja komisije dopoldan. To predvsem zaradi tega, ker so seje redko in trajajo le nekaj ur (2 do 3 ure). Izjema so stanovanjska komisija in komisija za spremljanje statuta, ki imajo seje intenzivno in članom komisije, če seja pada v prost čas, pripadajo ure za delo prek polnega rednega delovnega časa. Stroški za odsotnost članov komisij, tudi bremenijo konto 9200.

Prav tako pripada nadomestilo za odsotnost z dela članom upravnega odbora, po 114. členu statuta stroški za nadomestilo bremenijo konto 9200. Članom upravnega odbora pripada tudi nadomestilo za stroške prevoza in prehrane, enako kot članom delavskega sveta Železarne.

Za sedaj nadomestilo za odsotnost z dela članov samoupravnih organov, zaradi sej teh organov, določa v prej omenjenih členih. Podrobnosti o tem pa bodo določali poslovnik za delo samoupravnih organov.

M. Polak

Pred 50 leti:

Zažigalne bombe na Koroško Belo

V nedeljo, 14. avgusta, bo minulo 50 let, odkar so italijanska letala odvrгла na Koroško Belo zažigalne bombe in uničila 44 stanovanjskih in gospodarskih poslopij. To se je zgodilo med I. svetovno vojno, ko so ljudje preživljali težke čase.

Precej hiš je bilo lesenih, zato je ogenj v nekaj urah opravil svoje uničujoče delo. Ljudje so rešili le nekaj obleke in najnujnejših potrebščin. Vse ostalo so uničili ognjeni zublji.

V zelo težkem položaju se je takrat znašla tudi občinska uprava. Dva dni po usodnem napadu italijanskih letal so imeli sejo občinskega odbora, ki jo je vodil takratni župan Mulej s Potok. Seje se je udeležil tudi podpredsednik poslanske zbornice g. Jožef Vitez Pogačnik. Svetoval je odbornikom hitro pomoč družinam, ki so ob požaru izgubile svoje imetje. V svojem govoru se je zelo zavzel za pomoč Koroški Beli, ki je občutila strahote, ki jih prinaša letalski napad.

Občinska uprava je pri vojaškem poveljstvu prosila pomoč. Za najnujnejše popravilo hiš oz. obnovo vasi, kolikor se je sploh obnoviti dalo, so potrebovali 50 delavcev — obrtnikov. Takrat so bili moški na frontah, zato je razumljivo, da v vasi ni bilo dovolj ljudi, ki bi lahko pomagali pri tesarških in zidarskih delih, prav tako ni bilo kovačev, ključavničarjev in drugih obrtnikov.

16. septembra 1917 je občinski odbor imel spet redno sejo, na kateri so se pogovarjali o položaju v vasi, ki je nastal po usodnem požaru. Za čimprejšnjo obnovo vasi so imenovali poseben odbor, ki ga je vodil Franc Verweger, odborniki pa so bili župan

Mulej, Franc Košir, Anton Zumer in Janez Vidic.

Kljub temu, da so se vaščani Koroške Bele z občinsko upravo vred znašli v težkem položaju, pa so avstrijske oblasti terjale od prebivalcev številne obveznosti. Tako so morali prispevati za VII. in VIII. vojno posojilo ter obvezno oddajati žito, seno, živino itd. To so bila bremena oziroma zahteve, ki jim vaščani niso bili kos.

V naslednjih štirih letih so posamezni lastniki hiš, ki so ob požaru izgubili svoje imetje, poizkušali sami obnavljati hiše. Vendar jim to ni uspelo. Člani že omenjenega odbora za obnovo vasi, so probleme in težave, s katerimi so se borili vaščani, opisali v daljšem pismu dr. Potočniku. Ta se je zavzel za vas Koroško Belo, kjer je tudi doma, in pomagal po svojih močeh. S položajem Koroške Bele po bombnem napadu je seznanil takratno deželno vlado v Ljubljani in zagotovil sredstva, ki so bila še na razpolago iz razmejitenega in plebiscitnega sklada. S tem denarjem je pomagal lastnikom hiš pri obnavljanju. Celotna vsota, ki so jo prejeli lastniki hiš na Koroški Beli je znašala skoraj milijon avstrijskih kron, pomoč pa je prejelo 77 strank, ki so ob požaru utrpeli materialno škodo in ostale skoraj brez vsega imetja.

Prof. dr. Potočnik je vse do svoje smrti hranil gradivo v zvezi z obnavljanjem Koroške Bele, v svojem arhivu v Lescach. Za izredno pozornost in pomoč, ki so jo bili vaščani na Koroški Beli deležni v najbolj kritičnem času, so mu bili zelo hvaležni. Posamezniki in skupine vaščanov so se mu pismeno zahvaljevali za po-

moč, občinski odbor na Koroški Beli pa ga je v avgustu 1933 imenoval za častnega člana občine Koroške Bele.

Na Koroški Beli je še danes veliko starejših ljudi, ki se živo spominjajo dogodkov med I. svetovno vojno, zlasti pa še velikega požara. Dobro se še spominjajo kako soiskali zavetja na gozdnih obronkih za vasjo in s kakšnimi težavami ter problemi so se pozneje morali boriti, preden so si spet postavili nove domove.

50 let je minilo od kar so zažigalne bombe padle na Koroško Belo in jo spremenile v veliko požarišče. V naslednjih 50 letih pa se je na Koroški Beli marsikaj spremenilo. Današnja Koroška Bela ni več podobna vasi, kakršna je bila pred usodnim požarom. Danes na Koroški Beli ni več hiš kritih s slamo. Z izredno požrtvovalnostjo in veliko vne- mo so si ljudje zgradili nove domove. Po II. svetovni vojni pa se je Koroška Bela povečala in je precej večja kot je bila pred I. svetovno vojno.

14. avgusta 1917 je torej datum, ki bo ostal zapisan v zgodovini Koroške Bele. Vaščani, ki so preživeli ta dan, ga ne bodo nikoli pozabili, da pa dogodki iz I. svetovne vojne zlasti pa iz leta 1917 ne bi bili tako hitro pozabljeni, smo se jih spomnili tudi v našem časopisu.

Pri zbiranju gradiva za naš prispevek so nam bili zelo dobrodošli zapiski ter dokumentacija, ki jo je zbiral pokojni dr. Potočnik in jo sedaj hrani v svojem arhivu Tehniški muzej Železarne. To velja tudi za obsežno gradivo občinskega odbora na Koroški Beli, ki je še vedno dobro ohranjen.

— or

Ob 25 - letnici planinske tragedije v

Za jeseniške ljubitelje gora je bila usodna nedelja 16. avgusta in naslednja sredo 19. avgusta 1942, ko se je odigrala v severni steni Rigljice (2074 m) največja nesreča v zgodovini jeseniškega plezalnega športa in alpinizma. Zabtevala je štiri smrtno žrtve: dva mlada, perspektivna plezalca Franca Kovača in Jožeta Vodiška in še dva požrtvovalna gorska reševalca Mirana Marna in Franca Talarja.

Mladi, navdušeni plezalci, ki so izšli iz vrst mladinskega odseka našega matičnega Planinskega društva: Töne Tomazin, Jože Vodišek in Franc Kovač so se odločili, da v nedeljo, 16. avgusta, preplezajo navpično krušljivo in zahtevno severno steno Rigljice v martuljkovi skupini. K taki odločitvi jih je vodila resnična ljubezen in veliko

navdušenje do gora. V začetku so mladi plezalci naglo in uspešno napredovali, zgoraj, tik pod vrhom pa jim je gora, stena pripravila in nastavila past. V previsni in krušljivi steni je mladim zmanjkalo moči in izkušenj. Nepravilen, tvegan prijem ali korak jim je porušil ravnotežje. Sledil je usoden 15 do 20 metrski padec... V ste-

ni sta obležala dišek mrtva, Tma živ z zlomom in poškodami s številnimi škodbami po v

Doma in v sli odsotnost tre zalcev šele teko Takoj je bila reševalna akcija in v Mojemobilizirani vs valci. Tekom poldne so rešeno mesto stišne mrtva, eden tčen. Tej so gorski reševal Doline in na ševalne službe

Gorski reševalci iz leta 1942: ing. Miro Drmelj, pok. Miha Arih, Karel Koren, pokojni Boris Šega, Andrej More — Gandi in Maks Medja

Židje nekdan in da cs

Ko sem se odločal, kakšen naj bo moj delež za pomoč arabskim beguncem, žrtvam izraelske agresije, sem se zelo presenečen zamislil in spomnil tisočev židovskih obrazov in trupel, ki jih danes ni več. Ostal je le velik nasip pepela iz krematorija.

Pred 25. leti smo nekaj let preživljali z židi enako usodo. Razlika je bila v tem, da so nas zdesetkali, žida pa so enostavno s posebno naslodo pobili na različne načine. Preživeli židov je zelo malo. Kdor je ostal živ, je pripisati samo slučaju, ker je Nemcem zmanjkalo časa, da bi do zadnjega vse pogladi skozi koncentracijski taborišču Mauthausen, kjer leži v nasipu zgrajenem iz zgoznelih, zdrobljenih kosti 122.767 mučenikov, rodoljubov raznih narodnosti. V razdobju štirih let nas je od

14.830 Jugoslovancev preživelo samo 1.040. Od približno 50.000 židov, jih je samo petdeset preživelo. Med to petdesico židov je ostal pri življenju tudi dr. Simon Wiesental, ki sedaj živi na Dunaju, kjer opravlja dolžnosti direktorja židovskega centra. S pomočjo agentov mu je uspelo ujeti Eichmanna in Stanga, znana židovska krvnika.

Židje so bili spočetka nastanjeni v baraki št. 15, kasneje pa v baraki 5. Privedeni so bili iz skoraj vseh evropskih držav. V letu 1941 do 1942 je neusmiljeno gospodaril nad njimi starešina bloka Otto Lutz, katerega smo imenovali Sultan. V eni zimi jih je lastnoročno pobil 60. Hrane so dobivali še manj kot mi. Že naša hrana je bila vračunana tako, da je vsak povprečen umrl od gla-

da v t bili za kamnol stranot SS-ovec postroj navduše boks i kamnol dolgo te valji g tami fi trasen. SS-ovec lo ki tem pa jem rano, l čejam drugače mogel izpeljati žid, na ske ope na na da je z gro o mater ča SS-o više na tal z lopate. kraja p

Tragedije v severni steni Rigljice

ta ni sta obležala Kovač in Vo-
ni dišek mrtva, Tomazin pa ko-
maj živ z zlomljeno roko,
nogo in poškodbami na glavi
in s številnimi lažjimi po-
škodbami po vsem telesu.

Doma in v službi so opazi-
li odsotnost treh mladih ple-
zalcev šele tekom ponedeljka.
Tako je bila organizirana
reševalna akcija. Na Jeseni-
cah in v Mojstrani so bili
mobilizirani vsi gorski reše-
valci. Tekom ponedeljka po-
poldne so reševalci prišli na
mesto stišne tragedije, dva
mrtva, eden težko ponesre-
čen. Tedaj so predstavljali
gorski reševalci Jesenic in
Doline v naše gorske re-
ševalne službe. Naredili so

vse, da rešijo dva smrtno
ponesrečena in Tomazina iz
usodne stene.

Reševanje je bilo nevarno,
naporno in odgovorno, zahte-
valo je maksimalnih napo-
rov vseh udeležencev reševal-
ne akcije. V zaključni fazi
reševanja težko ponesreče-
nega Tomazina je usoda
kruto in neusmiljeno posegla
v delo in napore gorskih re-
ševalcev. Nekje visoko pod
vrhom Rigljice se je odkru-
šil kamen in se potočil prek
previsov v praznino, padel je
na labilen most sesutine pla-
zu, pod katerim so bili reše-
valci s težko ponesrečenim
Tomazinom. Obod mostu se
je pod padajočim kamnom
zrušil in pokopal dva požrt-
vovalna reševalca Mirana
Marna in Franca Talerja ter
življenjsko ogrozil že To-
mazina in druge reševalce.

V soboto, dne 22. avgusta
1942, je jeseniško pokopališče
sprejelo v mnogo prerano go-
milo dva mlada plezalca, ki
sta gore zelo ljubila in dva
reševalca, ki sta cenila plem-
enito tovarištvo, ki se kuje
in kali edinole v gorah in ki
sta žrtvovala svoja mlada
življenja za čeno življenj
drugih.

Pred 25 leti se je v severni
steni Rigljice žalostno in tra-
gično končala največja trage-
dija jeseniškega plezalnega
športa in alpinizma.

Gorniki iz Jesenic se bodo
ob 25. letnici žalostne pla-
niske tragedije v severni ste-
ni Rigljice poklonili spominu
mnogo prerano umrlih —
smrtno ponesrečenih plem-
enitih tovarišev.

Zuro

Arih, Karel Korenini, po-

MIHA
KLINAR ČAS NA BREZCESTJU

VI. del VELIKI PETEK

66. nadaljevanje

— Italijanski vojaki!
— Nas bodo razgnali!

Lovro ne vidi še nikogar. Samo glasove sliši,
potem pa zagleda ljudi, ki se gnetejo v cerkev.
Najbolje bo, če se umakne tja tudi sam. V cerkvi
si Italijani ne bodo upali zganjati nasi-
lja, če prihajajo z namenom, da bi jih razgnali.
Toda pri cerkvenih vhodih je gneča prevelika, da
bi se mogel naglo zrniti v cerkev.

Prepozno! Skozi množico, ki se je naglo raz-
redčila, vidi Italijane že sam...

9

Množica je kakor okamenela. Sleherni, ki se ni
utegnil umakniti v cerkev ali pa se izmuzniti v
staro naselje, ki s starimi gorenjskimi hišami čepi
na pobočju zahodno od cerkve kakor stara vas,
je podoben kipu. Skozi gozd onemelih kipov pri-
haja desetina italijanskih vojakov. Ne prihajajo v
koloni, marveč v gruči, ki bi je ne ločil od civi-
listov, ko bi ne bila v uniformah. Med njimi je
Italijan v boljši uniformi, morda oficir. Ogleduje
preplašeno množico. Videti je, da bi rad nekaj
rekel, a sam nemi med okamenelimi nemimi obra-
zi. Šele ko zagleda duhovnike, postane njegov ko-
rak, podobno kakor koraki drugih vojakov, bolj
sproščen, dokler se ne ustavi z latinskim krščan-
skim pozdravom:

— Pax vobiscum!

— Et cum spiritu tuo, — uide odgovor nekemu
ministrantu, dvanajstletnemu fantu, ki stoji poleg
mozoljastega kaplana; ta fanta besno pogleda, ker
misli, da se fant iz Italijana norčuje. Tudi plavo-
lasi kaplan ga ošine in sikne:

— Osel! Sovražniku odzdravljaš!

— Kakšnemu sovražniku, — se ob plavolasega
kaplana obregne mozoljasti kaplan z mračnim ba-
som: — Ali ne vidiš, da je oficir vojaški duhov-
nik, kurat, naš sobrat! In ti praviš svojemu sobra-
tu sovražnik?

Plavolasi kaplan zardi, mozoljec pa se odtrga
od gruče in stopi Italijanom nasproti, dokler ne
obstane v spoštljivi razdalji in jih pozdravi latin-
sko:

— Venite, fratres! Saluti in nomine Dei, — se
jim globoko prikloni, z njim pa tudi mozoljčevi
privrženci, medtem ko drugi, med njimi tudi plavo-

lasi kaplan in njegov starejši, a za glavo in pol
manjši sobrat, z zaničljivimi pogledi spremljajo
mozoljčev poklon in vse, ki so posnemali mozo-
ljastega kaplana in prav tako kakor on ponižno
upognili tilnike.

Tudi tujcu (tako je videti) ti pokloni niso pri-
srcu. Kakor da mozoljastega kaplana sploh ni vi-
del ne slišal, stopi mimo, ne da bi mu segel v roko
in se približa drugim duhovnikom. Oba kaplana
stojita, kakor da italijanskega kurata sploh ni,
samo župnik se premakne za korak naprej in se
predstavi v latinščini.

Italijanski kurat mu rahlo stisne roko, nato pa
s čudno otožnim pogledom, ki se prav nič ne pri-
lega njegovi oficirski uniformi, zazre v kljubova-
len, skoro odkrito sovražen pogled plavolasega ka-
plana. Toda tudi ta otožno spravljen pogled ne od-
taja ledu v kaplanovih očeh.

— Vidim, moja uniforma vam ni pri srcu, —
reče kurat, ljudje v bližini, med njimi tudi Lovro,
pa se čudijo, kako je mogoče, da so razumeli, kar
je kurat rekel, potem pa se zavedo, da kurat ni
govoril italijansko, marveč slovensko.

— Moj bog, ta človek govori slovensko, — za-
šumi med ljudmi in krog okrog kurata in italijan-
skih vojakov se začne zgoščati bolj iz radovednosti
kakor iz spoštovanja.

To ni kar tako, če slišiš iz ust človeka, ki nosi
polentarsko uniformo, slovensko govorico. Kje neki
se jo je naučil. Skoro nikomur ne pride prvi hip
na misel, da bi oficir v italijanski uniformi utegnil
biti tudi Slovenec.

— Ne mislite, da nosim to uniformo s srcem, —
govori kurat, a ljudje okrog njega so kakor led...
— Pričakovali smo, da boste vi prišli k nam, celo
slovenske zastave smo imeli že pripravljene...

Ljudje ga nezaupljivo pogledujejo in mu komaj
verjamejo. Še vedno molče, kurat pa si njihov molk
razlaga kot strah pred vojaki, ki so prišli z njim.

— Ne bojte se! Ti ne razumejo niti besede na-
šega jezika. Preprosti in dobri so. Tudi ko bi ra-
zumeli, bi se nam jih ne bilo treba bati. Tudi oni
bi radi, da bi bilo v Italiji drugače... Morda smo
mi bolj razočarani kakor vi. Mislili smo: onstran
meje so še boljši vojaki kakor Grki. Šlo bo kakor
sedemnajstega leta najmanj do Piave. Zato smo pri-
čakovali že to veliko noč tudi slovensko veliko noč,
naše vstajenje. Zato občutimo te dni dvojni veliki
petek, tistega, ki smo ga doživeli v Rapallu, in te-
ga, ki ga doživljamo sedaj... Kdo je kriv, da se
je tako zgodilo, in da država, ki je bila naše edino
upanje in ki smo se kljub meji, s katero so nas
raztelesili, prištevali k njej, razpada, kakor da bi
bila postavljena na pesku in ne na naši ljubezni,
na naši veri v vstajenje. V Rapallu smo bili prvič
križani, zdaj smo drugič. Človek bi se razjokal nad
našo žalostno slovensko usodo, ki se morda res
bliža koncu...

CS

preživelo
približno
samo pe-
ed to pe-
al pri živ-
mon Wie-
i na Du-
dolžnosti
ga centra.
ov mu je
manna in
vska krv-

četka na-
t. 15, kas-
Privedeni
evrop-
i 1941 do
gospoda-
šina blo-
rega smo
V eni zi-
čno pobil
obivali še
aša hrana
ako, da je
ri od gla-

du v treh mesecih. Židje so
bili zaposleni večinoma v
kamnolomu. Mučili so jih
strahotno pri delu. Nekoč je
SS-ovec ob robu kamnoloma
postavil 30 židov, ker je bil
navdušen boksar, jih je z
boks rokavico zbijal preko
kamnoloma v prepad. Ni
dolgo tega, ko smo na televi-
ziji gledali češki dokumen-
tarni film o taborišču Maut-
hausen. Videli smo prizor, ko
SS-ovec nažene žida na ska-
lo, ki je bila minirana, pri-
tem pa je moral peti. Med
petjem je SS-ovec aktiviral
ruto, ki je žida raztrgala.

Čejsko je bilo nekoliko
drugače. Verjetno režiser ni
mogel drugače snemati ali
izpeljati prizora. To je bil
Žid, najboljši pevec dunaj-
ske opere. SS-ovec ga je nag-
nal na prvo etažo kamnolo-
ma, da zapoje pesem. Zapel
je z gromkim glasom pesem
o materi. Med petjem je gru-
ča SS-ovcev stala eno etažo
višje nad njim, kjer so me-
tal z viška nanj koničaste
lopatice. Pesem ni uspel do-
kraj pokloniti svoji materi.

S številnimi ranami in raz-
klano glavo se je zgrudil in
padel iz etaže.

Po 15—20 židov je bilo
stalno zaposlenih v kremato-
riju, pri vešalih, strelišču,
hladilnici s kapaciteto do 150
trupel in plinski celici s ka-
paciteto 120 usmrtev na-
enkrat. Židje, ki so morali
opravljati vsa ta dela, niso
smeli iz prostorov masovne-
ga morišča. Spati so morali
kar pri krematoriju. Delali
so v treh izmenah. Vsakih
14 dni ali tri tedne so jih
pobili in vključili v to delo
nove.

Tudi med židi so bili razni
sloji od kapitalista, učenja-
ka, do obrtnika in delavca.
Poleg pobijanja so umirali
množično. Trpljenje so pre-
našali tiho in vdano. Često
so se zatekli k samomoru
na električno žico. Veliko-
krat je pripeljal na postajo
Mauthausen vlak z zaprtimi
vagony samih židovskih mr-
ličev. Nakladati smo jih mo-
rali na kamione, ki so jih
odpeljali v 5 km oddaljeno
taborišče in v krematorij.

Odrasle mrličke smo metali
kot bukova polena, mrtve
otročke od nekaj mesecev
starosti pa tja do 10 let ni-
smo mogli metati kljub pri-
ganjanju. Otroke smo nosili
iz vagonov v kamion lepo
tiho in previdno, kot da bi
spali, pri tem pa smo se ob-
našali kot da bi se bali, da
se malčki ne zbudijo. Ta-
krat smo zelo trpeli in tež-
ko je to pozabiti.

V letu 1944, ko so Nemci
zadužili Varšavski upor na
Poljskem, so vse upornike
pripeljali v Mauthausen.
Istčasno so napravili tudi
zadnjo čistko židov na Mad-
žarskem. Ker ni bilo pro-
stora, so postavili ogromne
cirkuske šotore, kamor so
strpali okoli 7.000 židov in
nekaj Poljakov. Kar se je
s temi ljudmi dogajalo, se
ne da opisati. Pred bodočo
žico so bile vsako jutro skla-
downice mrličev, moških in
žensk.

Neke noči smo zaslišali br-
nenje letal, nato pa močne
detonacije letalskih bomb.
Ura je bila dve po polnoči.

Zjutraj, ko so nas gnali iz
barak, smo videli to, kar še
nismo nikdar. S tovarišem
Gregorijem iz Podkorena sva
z gnojnimi vilami kidala člo-
veško meso na navadno le-
stev in ga nosila na odrejen
kup za krematorij. Koliko
židov in Poljakov je pri tem
izgubilo življenje, si nismo
mogli predstavljati. Nemci so
zagnali propagando, da so
bombardirali Amerikanci, no
in tudi ostali, ki so videli
bombardiranje so kmalu od-
šli v krematorij.

Tako je bilo s tem ljud-
stvom. Trpeli smo z njimi
in jih pomilovali.

Zaradi tega smo vsi, ki
smo preživljali z židi pribli-
žno enako usodo, do temeljev
presunjeni in presenečeni nad
tem, kar se dogaja v Izraelu.
Ali je mogoče, da neka na-
cija, v dobi ene generacije
tako spremeni svoja načela?
Ali je mogoče, da so Izra-
elci pozabili na trpljenje, ki
so ga prestali pod nacistič-
nim nasiljem?

Kaj so danes Izraelci? Ne
glede na to, če so pričeli z

vojno na lastno pobudo, ali
na pobudo neke druge vele-
sile, so postali navadni agre-
sorji, za las podobni nem-
škim hordam v drugi sve-
tovni vojni. Nimajo najmanj-
še pravice prisvajati tuja
zemljišča, ki so last Arabcev.
Nadpovprečna inteligenca
židov in njihova kultura ne
dovoljuje pobijanja starčkov,
otrok, plenjenja imovine, iz-
ganjanj Arabcev iz domov.
Čez milijon Arabcev je brez
strehe in hrane v pesku pod
žarečim soncem.

Leta 1943 je židovska de-
klara Ana Franck iz Amster-
dama napisala svoj dnevnik
o trpljenju, ki so ga bili de-
ležni narodi celega sveta, da-
nes prav gotovo več arab-
skih deklic piše svoj dnevnik
o trpljenju arabskega ljudstva
v vročem pesku. Dr. Si-
mon Wiesental na Dunaju pa
bo moral preusmeriti svoje
delo na iskanje krivcev, ki
ki so povzročili prelivanje
krvi nad Arabskim ljud-
stvom v svojih vrstah in Iz-
raelu.

N. Bernard

Delavci iz konstrukcijske v Budimpešti

Ze dolgo smo si delavci iz konstrukcijske delavnice želeli na kolektivni izlet v inozemstvo. Prejšnji mesec pa se nam je nudila prilika, ki smo jo brž izkoristili. Na dan vstaje 22. julija je sindikalni odbor organiziral dvodnevni izlet v Budimpešto. V petek ob 2. uri zjutraj smo odpotovali in prek Celja in Čakovca prispeli do jugoslovansko-madžarske državne meje.

Carinske formalnosti so brž opravili in prvič smo se ustavili ob Blatnem jezeru. Sonce sredi Panonske nižine je neusmiljeno pripekalo in upali smo, da se malo ohladimo. Toda tu smo se usteli. Jezero je bilo pritvo, dno pokrito s fino mivko, toda toplo kot čaj. Kaj bi s takim jezerom, ko niti na glavo ne moreš skakati v vodo, daleč od brega je bilo globoko le do pasu. Rekli smo, da ga ne maramo zamenjati z blejskim in smo sedli v avtobus ter se odpeljali naprej v Budimpešto. Vroča in suha grla smo si hladili z našim pivom, ki nas je čakalo lepo hladno med ledom. Okrog enih popoldne se je med enolično pokrajino pokazalo glavno mesto Madžarske.

Po izdatnem kosilu smo odšli z avtobusom na krožno vožnjo po mestu. Zgodovinski trgi, muzeji, znamenite zgradbe in grad, vse se je vrstilo pred našimi očmi. Prestolnica Madžarske je eno najlepših mest v Evropi in svetovno znano po zgodovinskih dogajanjih. Turistični vodič, srbsko govoreča Madžarka srednjih let, nam je z ljubeznijo pripovedovala zgodovino in utrip svojega mesta. Imeli smo tudi priliko obćudovati novi most Marije Terezije, ki je bil pred kratkim dograjen. Z očmi poznavalca smo obćudovali zakovice, zware, žične vrvi, ki so debelejšje od moža. To je pač naš »fah«, zakaj v konstrukcijski delav-

nici je bilo že izdelanih veliko zahtevnih elementov iz jekla. No, sonce se je nagnilo že v zaton, in treba je bilo pohiteti. Obiskali smo še novi športni stadion za 100 tisoč gledalcev, ki ima 58 blagajn in prav toliko bifejev. Zgrajen je tako, da se zapelješ z avtobusom naravnost v drugo nadstropje.

Večerja nas je čakala v tipični madžarski gostilni na robu prestolnice. Uživali smo ob izvrstni ciganski muziki, cigan je hodil od mize do mize, dekle temne polti je plesalo čardaš v rdečih škorenjčkih in njeno krilo se je odpiralo kot pisan cvet.

Po večerji so šli mlajši, še nevezani fantje pogledat po mestu. Vseč so jim bile vroče, krvne Madžarske. Kako tudi ne, naši očanci, ki so včasih jedli vojaški komis na Ogrskem, so jih tudi podili, sa-

mo njihovih zelenih oči so se bali, trdili so, da »coprajo« z njimi. V soboto zjutraj ob desetih smo odšli proti avstrijski meji. Zdaj se je še enkrat pokazalo, da so Madžarske boljše od Madžarov. Na carini so nas pregledovali debele pol ure, najprej avtobus, potem pa še vsakega posameznika. Nato smo se namenili v Graz. Pobudo je imel v rokah tov. Perko, turistični vodič, ki se mu ob tej priliki zahvaljujemo. Šofer Pančur je vozil zelo lepo, čeprav se ga drži sloves, da vozi počasi — vendar varno!

Pozno zvečer smo bili v Grazu. Še kratek skok na grad in nazaj — bilo nam je žal, da nismo imeli več časa za prelep razgled po morju luči — in kmalu nato nam je avstrijski carinik hitro in brez zadrževanja dvignil zapornico na domači meji. Prišli smo spet domov, precej utrujeni od dolge poti, a vsi zadovoljni in srečni.

Jekler Jože

Uporabniki cest - stop

Oddelek za notranje zadeve skupščine občine Jesenice obvešča vse mopediste, ki imajo potrdila o znanju prometnih predpisov za vožnjo z mopedi, da bodo lahko ob registraciji mopedov zamenjali potrdila za voziška dovoljenja za vožnjo z mopedi in motornimi kolesi do 125 cm³ prostornine.

Ob zamenjavi je potrebno predložiti zdravniško spričevalo, ki ne sme biti starejše od šestih mesecev in dve fotografiji v velikosti 3,5 x 4,5 cm. Na fotografiji mora biti prosilec posnet od spredaj ter brez pokrivala.

Do sedaj veljavna potrdila o znanju cestno prometnih predpisov, ki so bila potrebna za vožnjo z mopedi, bodo prenehala veljati 31. decembra letos.

Po partizanskih krajih Dolenjske

Sindikalni odbor zaščitne službe je imel dne 23. 7. izlet na Dolenjsko. Izleta se je udeležilo s svojci 41 članov kolektiva. V sončnem jutru, ki je obetal lep dan, smo krenili z Jesenic že pred 6. uro. Avtobus je hitro požiral kilometre in mimo grede smo bili na drugi strani ljubljanskega predora.

Avtocesta nam je približala znamenite partizanske kraje, kjer na vsakem koraku srečujemo partizanske grobove. Vodja grupe nas je spetoma spominjal na najvažnejše dogodke iz časa NOB: Na levi strani Ljubljane je dolg greben Rudnika, znamenite Orle, kjer so se bile zadnje bitke pred osvoboditvijo Ljubljane.

Skozi prvi šmarski predor smo pripeljali v stiško dolino, kjer se lepo vidi Primskovo ter stara partizanska kraja Zaplaza in Čatež. Takoj za njim nas je pozdravilo Trebnje, levo od njega pa se sredi vinogradov širijo znani partizanski kraji: Gradišče, Rihpovec in Trebelno, kraji, kjer so se često ustavljali partizani, posebno enote 7. korpusa in 4. operativne cone. Že smo v Karteljevem, pozdravljeni nas porušeni grad Hmeljnik in Trška gora.

Tudi na desni nas spremljajo kraji, ki so ostali tesno povezani s spomini borcev NOB: Ig, Mokre, Krim, Huda polica, Grosuplje, Višnja gora, Korenška in znamenite Opčine, desno od Trebnjega pa gorski hrbet z Grmado, Vrhtrebnjem, Repčami.

V dolini v zelenju Mirna peč, nad njo pa se dvigajo Kačje rde.

Ob 8. uri smo bili že v Novem mestu, dolenjski metro-

poli. Desno se širijo kočevski gozdovi, levo pa eno najlepših pogorij na Dolenjskem — Gorjanci. Obiskali smo znano partizansko vas Gaberje, ki leži ob vznožju Gorjancev, obdana z vinogradi in rodovitnim poljem.

Po krajšem odmoru in prigrizku smo si nameravali ogledati kartuzijski samostan v Pletterjih, ker pa so za ogled določeni dnevi, nam to ni uspelo. Vodja grupe nam je v kratkih besedah pojasnil napad na samostan leta 1943 in sodelovanje menihov z narodnoosvobodilnim gibanjem.

Okoli 13. ure smo prekoračili Krko in se ustavili v znamenitih Šmarjeških Toplicah. Po izdatem obedu smo se osvežili v bazenu, ki je bil poln gostov in izletnikov.

Na povratku smo si ogledali še znameniti grad Otočec, nato pa se poslovili od Dolenjske z željo, da jo še kdaj obiščemo.

Za uspešno izpeljan izlet gre precej zasluge vodstvu zidarske skupine podjetja »Vatrostalna« Zenica, ki nam je omogočila s svojim večjim šoferjem, da smo si te lepe kraje lahko ogledali in doživeli tako prijeten enodnevni oddih, ter se jim ob tej priliki še enkrat zahvaljujemo.

JK

Počitniško pismo s plaže v Baški

Taborniki druge izmene z osebjem tabora v Baški

Člani TVD Partizan Jesenic in Javornika ter športniki že več let hodijo v Baško, kjer imajo svoj počitniški tabor. Zanimanje za Baško na otoku Krku je iz leta v leto večje in je tako Baška postala poleg Biograda na moru in Crikvenice za mnoge Jeseničane zanimiva postojanka na morju.

Od 13. do 26. julija je v taboru TVD Partizan taborilo okrog 70 mladih ljudi z Javornika in Koroške Bele. Iz Baške so se vrnili zadovoljni in lepo porjaveli. Imeli so srečo z vremenom, saj v 12 dneh ni bilo niti kapljice dežja. V Baški je izredno lepa in velika plaža, tako, da imajo vsi, ki letujejo v taboru TVD Partizan dovolj prostora za sončenje na vročem pesku in kopanje v morju. Morje je bilo v teh dneh izredno toplo. Zadnji ponedeljek so imeli kopalci občutek, da je temperatura morja približala telesni temperaturi, skratka, imeli so občutek, da se kopajo v segretem olju.

Podrobneje o življenju v taboru in tabornem redu je v Železjarju pisal že tov. Tomazič. Taborni red je veljal tudi v dneh, ko je v Baški taborila izmena z Javornika in Koroške Bele. Glede reda

in discipline v taboru ni bilo posebnih težav. Mladi z Javornika in Koroške Bele so pokazali, da imajo dovolj smisla za solidno življenje v taboru, razen tega pa so pokazali soliden odnos do reda in discipline, ki je v taboru potrebna. Tudi s prehrano smo bili v taboru zadovoljni, kljub temu, da so bila mnenja o njej deljena. Že v prvih dneh smo ugotovili, da mladim tabornikom domače specialitete (polenta, ričet) niso preveč všeč. Vendar tudi na takšne jedi se je treba počasi navaditi.

Tudi za neplavalce je bilo lepo poskrbljeno. Taborovodja izmene in vodnice oddelkov TVD Partizan so poskrbeli da ob koncu taborenja ni bilo nikogar, ki ne bi znal plavati.

Tudi na naš slovenski praznik, dan vstaje nismo pozabili. V četrtek, 20. julija zvečer smo se zbrali na pomolu

Na gosti na Bledu sta bila tudi Franc Leskošek — Luka in Marjan Brečelj

Ponovno uspešni v Italiji

Nedeljo, 6. t. m. zvečer, je ansambel narodnih plesov pesmi pri DPD Svoboda Tone Cufar z Jesenic, vpisal v obsežen seznam še en kraj iz pokrajine Videm-Udine: Moggio. Približno 40 km pred Vimom, se od glavne ceste Z-Videm do avstrijske meje razprostira z nekaj nad prebivalci občina Moggio.

Središču Moggia so nas enetile na visokih jamah jugoslovanska, avstrijska in italijanska zastava. Občina, obdana z venogora, je letos prvič organizirala desetdnevni kulturno-sportni in turistični tabor. Ena od osrednjih prireditev je bil nastop jedenskega ansambla narodnih plesov in pesmi. Poleg drugih prireditev imajo v času odprtih nekaj zanimivih razstav. Med drugim smo lahko videli stavbo likovnih izdelkov osnovnih šol na katedru sodelujejo tudi učenci

osnovnih šol iz Bovca in Kobarida. Kot je v pozdravnem govoru poudaril župan g. Giuseppe PUGNETTI, je namen tega desetdnevnega festivala vključiti tudi jugoslovanske in avstrijske skupine in s tem manifestirati prijateljstvo treh sosednjih držav. Nastop ansambla narodnih plesov in pesmi je na prostem spremljalo blizu 2000 gledalcev. Tako plesni kot vokalni program so gledalci pozorno spremljali in izvajalce nagrajevali s ploskanjem tako med samim izvajanjem, kot na koncu vsake točke. Na željo gledal-

cev so morali ponoviti BUNJEDACKO KOLO, ki je z barvitostjo narodnih noš, melodičnostjo in dinamiko izvajanja osvojilo gledalce. Izredno so bili navdušeni nad pestrostjo vseh narodnih noš in nad zelo dobrim izvajanjem celotnega programa. Gledalci skoraj niso mogli verjeti, da so nastopajoči večinoma delavci jeseniške železarne in, da jih čez osem ur čaka že naporno delo v železarni.

Ob slovesu se je župan občine ponovno zahvalil za izredno uspešen nastop in povabil ansambel k sodelovanju v prihodnjem letu.

V soboto, 12. t. m. gostuje ansambel ponovno v Italiji, kjer bo imel štiri nastope in sicer 12. t. m. v Spilimbergu, 13. v Maniagu, 14. Grado in 15. v Trbižu.

Baški. Nato smo skupaj s taborniki iz Ajdovščine, Celjske Murske Sobote odšli do menika padlih borcev in položili venec. Nato je na »livadi«, nedaleč od Velebit program, so ga izvajali taborniki iz omenjenih taborov. Taborniki Celja, Ajdovščine Murske Sobote so recitirali pesmi Kajuha, Gregorčiča in drugih avtorjev, mlade TVD Partizan z Javorja pa so pokazale nekaj zanimivih vaj v parterju. Glede na to, ki jih je bilo precej, bili najbolj navdušeni ob delih točkah cicibanov iz Murske Sobote in Ajdovščine.

Med pogovori na plaži, kjer je bilo napisano tudi naše slovo, ter pozneje, ko smo na ladjo Vuk Karadžić in spet vračali na Jesenice, smo imeli dovolj časa za oceno našega letovanja. Naša ocena je bila zelo pozitivna in precej taborniki se je odločilo, da bo leto spet preživel 12 taborov v Bunculuki v Baški. Ko je bila beseda o taboru, so

bili taborniki enotni v tem, da je potrebna skupna akcija vseh tistih, ki jim je nekaj do tega, da bi mladim omogočili prijetno letovanje v Baški. Zlasti bi se morala v večji meri angažirati občinska zveza za telesno kulturo in tudi druge organizacije, ki se ukvarjajo s športom, telesno vzgojo in mladino. Predvsem bo treba urediti naslednja vprašanja: električna razsvetljava, oskrba s pitno vodo v zadostni količini ter urejeno igrišče za odbojko, košarko in druge športe, ki so med mladino priljubljeni. Tudi v večernih urah bi moralo biti v večji meri poskrbljeno za razvedrilo (taborni ogenj in druge prireditve), vendar je vse to odvisno od posameznih izmen, ki pa bi zabavno življenje v taboru lahko organizirale lažje in brez težav, če bi imeli električni tok. Misliti bo treba tudi na motorni čoln za prevoz hrane in organiziranje izletov, da bi tako nudili možnost tabornikom, da si ogledajo lepote in zanimivosti otoka Krka. Seveda je poleg teh vprašanj v taboru dovolj de-

la z vzdrževanjem hiš, ki so bile včasih v počitniškem taboru Železarne v Lukšiču. Prav tako je treba stalno popravljati in vzdrževati pot, ki pelje od tabora do Baške. Da bi ugodno rešili vse to in s tem omogočili še prijetnejše bivanje v Baški, pa bodo potrebna poleg naporov tudi precejšnja denarna sredstva, ki pa bi jih lahko zbrali na Jesenicah postopno z združenimi močmi.

Ob koncu se je treba zahvaliti osebju tabora, ki si je prizadevalo, da so bili obroki hrane pripravljeni pravočasno in okusno, razen tega pa vsem tistim, ki so kakorkoli prispevali, da smo v Baški preživel 12 lepih dni. Baška na otroku Krku s slikovito in romantično okolico je izredno zanimiva in privlačna, zato bi se morali potruditi, da tabor TVD Partizan ostane tam, kjer je, z nekaterimi izboljšavami, ki jih omenjamo tudi v današnjem prispevku, pa bi omogočili, da bi mladi Jeseničani prihajali v Baško redno vsako leto v takšnem številu, da bi bile zmogljivosti tabora v celoti izkoriščene.

Slovesnost ob podelitvi domicilov na Bledu

Lahko bi dejali, da je bil to festival tovarštva in spominov. »Zdaj zaori pesem o svobodi«, je krepko zadonela po dvorani in borci so se za hip zopet preselili iz festivalne dvorane na Bledu v gozdove Jelovice, Pokljuke, Mežaklje na grebene Karavank in na Koroško.

Slovesnosti v festivalni dvorani na Bledu, sta se poleg številnih borcev in delegacij občinskih skupščin, udeležila tudi Franc Leskošek - Luka, predsednik glavnega odbora ZZB NOV Slovenije in dr. Marjan Brečelj podpredsednik skupščine socialistične federativne republike Jugoslavije. V imenu občinskih skupščin, ki podeljujejo domicil, je obrazložitev odlokov o podelitvi domicila podal France Žvan, predsednik občinske skupščine Jesenice. Za CANKARJEV BATALJON je domicilno listino prevzel narodni heroj Tonček Dežman, predsednik občinskega odbora ZZB NOV Radovljica; za GORENJSKI ODRED Stane Bizjak, sekretar glavnega odbora ZZB NOV Slovenije in Martin Košir, sekretar občinskega komiteja ZKS Kranj za KOROŠKE ENOTE. Nato so predsedniki občinskih skupščin pripeli sedem trakov na sedem praporov enot, ki se jim podeljuje domicil (za pet koroških enot je bilo pet praporov).

Vinko Hafner, podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije je v slavnostnem govoru dejal, da Cankarjev bataljon predstavlja legendarno enoto in, da se njegova ustanovitev lahko primerja s pomenom ustanovitve brigad. Poseben pomen koroških partizanskih enot ni le vojaški, temveč tudi politični, saj so Nemci z okupacijo Avstrije že leta 1938 definitivno priključili Koroško Nemčiji.

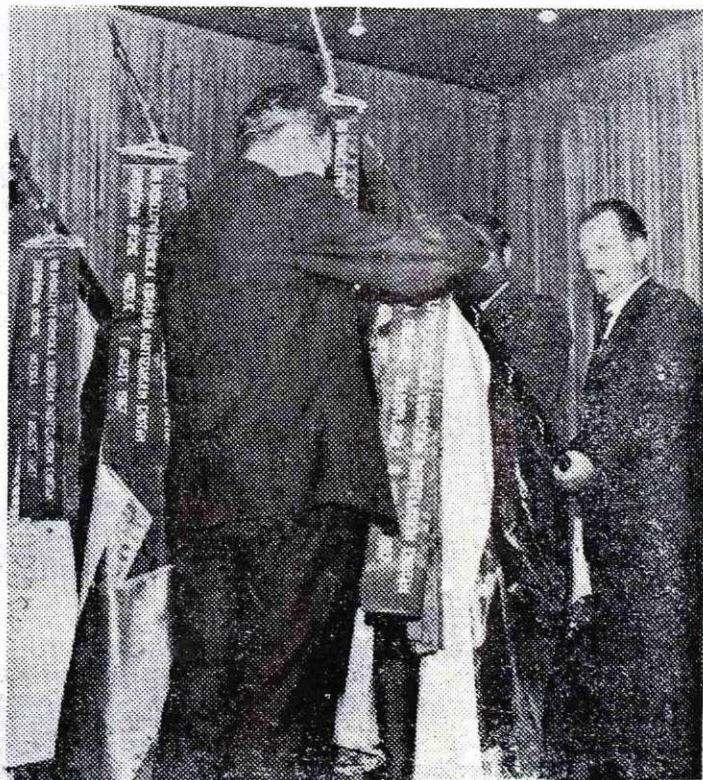
V nadaljevanju slavnostnega govora se je Vinko Haf-

ner zadržal na družbenem in socialnem problemu borcev. »Po vojni se je v naši družbi marsikaj spremenilo... »Nekateri borci sprejemajo te spremembe z razumevanjem, drugi pa ne. Biti moramo vedno najnaprednejši del naše družbe«, je dejal tov. Hafner.

V nadaljevanju je govornik omenjal nekatere socialne probleme borcev. Zveza borcev šteje v Sloveniji 133.000 članov, od tega 50.000 neposrednih borcev, drugi pa so interniranci, izseljenci in aktivisti. Ena tretjina borcev v Sloveniji je že upokojena, saj povprečna starost borcev znaša že čez 50 let. Razlike med starimi in novimi pokojninami niso prizadele samo borce, temveč vse naše delovne ljudi. Tovariš Vinko Hafner je izrazil upanje, da bo vprašanje pokojnin, predvsem starih upokojencev, rešeno še v tem letu ali najkasneje naslednje leto.

Družba daje borcem toliko, kolikor to dopuščajo njene materialne možnosti. Zahtevati več bi pomenilo zahtevati družbeni privilegij. S tem ciljem pa borci niso šli v boj, saj so se proti temu borili — proti privilegiju, ki ga razredna družba daje malemu sloju ljudi, ki so na oblasti.

Pevski zbor iz Radovljice in godba na pihala iz Gorji, sta slavnostno vzdusje v festivalni dvorani še stopnjevala. Zadružni dom v Ribnem, kamor so se preselili po slavnostnem delu, je bil premajhen, da bi sprejel vse borce, ki so na tovariškem srečanju preživel prijetno popoldne.

Pripinjanje trakov na prapore partizanskih enot

Gorenjski nagelj in nizozemska gladiola

Ob četrti razstavi Hortikulturnega društva Jesenice v prostorih osnovnih šol »Prežihov Voranc« in »Tone Cufar« od 5. do 7. avgusta 1967.

Lepaki, panoji, radio so te dni vabilj številne ljubitelje cvetja na četrto cvetlično razstavo, ki jo je v soboto 5. avgusta zvečer odprl predsednik Hortikulturnega društva Jesenice inženir Janez Pšenica. V avli obeh osnovnih šol so se zbrali poleg članov Hortikulturnega društva še številni ljubitelji cvetja ter gostje, ki jih je pozdravil predsednik Hortikulturnega društva, med njimi predsednika skupščine občine Jesenice tov. France Zvana in predstavnik Hortikulturne zveze Slovenije. V svojem pozdravnem govoru je predsednik HD na kratko orisal priprave in delo za četrto cvetlično razstavo, ki so jo v nekaj dneh pripravili poštvovalni in delavni člani jeseniške podružnice HD z gosti vrtnarji iz Slovenije, Avstrije in Nizozemske; tako je sicer krajeno zamišljena cvetlična razstava prerasla v veliko razstavo cvetja z mednarodno udeležbo uglednih vrtnarjev iz tujine.

Člani Hortikulturnega društva Jesenice — od Zirovnice, Blejske Dobrave, Planine pod Golico pa vse do Martuljke — so prinesli in pripeljali dišeče gorenjske nageljne, fuksije, pelargonije in begonije, s katerimi so okrasili vhod — pročelje gorenjske kmečke hiše, eno učilnico pa napolnili s pridelki raznovrstne zelenjave s svojih vrtov.

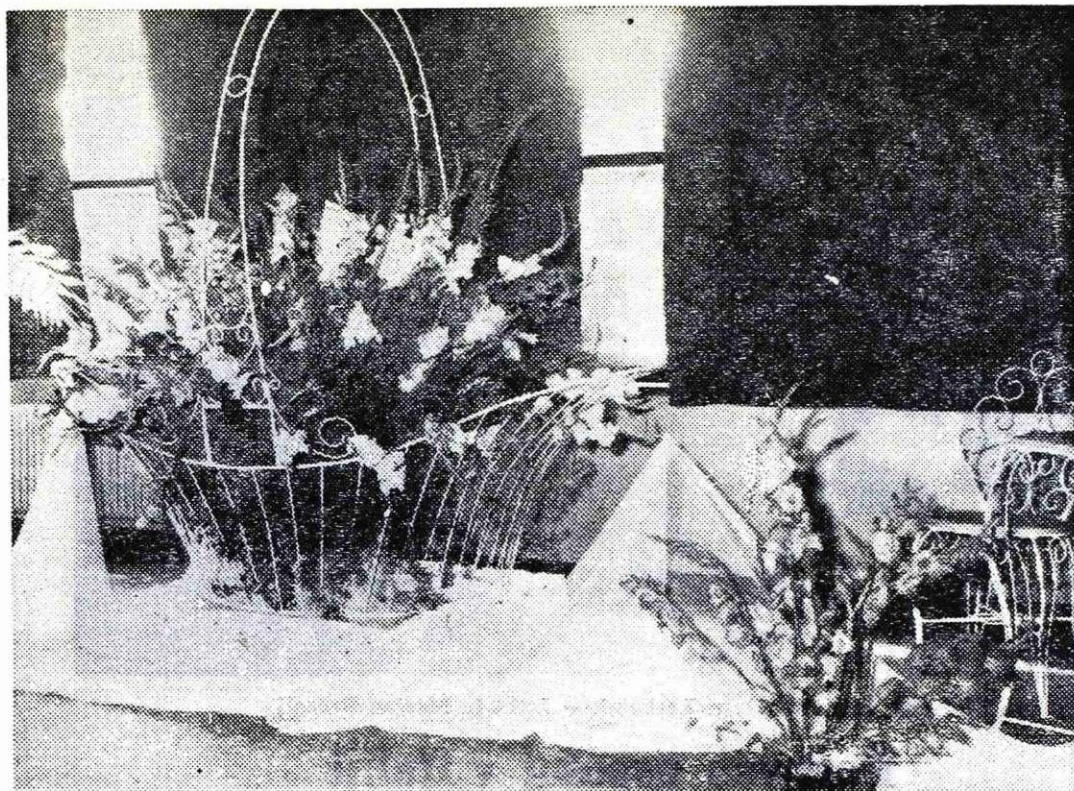
Obilo rezanega cvetja so člani razstavili še na hodnikih; kolikor vrst cvetja raz-

nih oblik in barv — toliko vrst skrbne ljubezni do vzgoje in nege lepega domačega cvetja! Še več zanimanja številnih obiskovalcev razstave je vzbudila druga učilnica, v kateri so bili s prefinjenim okusom razstavljeni veliki šopki raznobarnih sortiranih gladiol, ki so jih prav tako vzgojili domači člani HD iz čebulice »Semenarne« iz Ljubljane, v tretji učilnici pa so gledalci občudovali bogate zbirke kaktej in vrtnic v prekrasnih barvnih odtenkih in prelivih; prostor so oživljali ptički v kletkah in dva akvarija z ribicami.

Na hodniku v prvem in drugem nadstropju so razstavljale domače vrtnarije; Volčji potok, Vrtnarija »Lada« iz Sempetra pri Novi Gorici ter vrtnarija »Rast« iz Ljubljane; vse tri so med zeleno rušo posadile raznovrstne iglavce (srebrno — igličaste jelke, brinje, omorike, thnje, ciprese, praprotnice, asparaguse, rododendrone, med tem ko sta novogoriška vrtnarija »Lada« in ljubljanska »Rast« razstavili še lončnice (rožmarin, pelargonije, filodendrone, zeleni in pisani bršljan, sansilverije in drugo cvetje), ki so bili hkrati naprodaj.

Komunalno podjetje Bled je razstavilo dve lični blejski ladjici z gorenjskim cvetjem.

Poleg omenjenih vrtnarjev pa so svoje cvetje razstavili še zasebni vrtnarji, Kališnik Tomaž z Jesenic, Lap iz Lesca, Tušek iz Kranja je razstavil vrtnice, medtem

ko je male lončke s kaktusi pripeljal vrtnar Rok Grašič iz Portoroža.

V učilnici, kjer so na lanskem razstavi kraljevali zeleni, rjavi, rumeni in rdeči krotusi vrtnarije Bled, se letos v velikih vazah in posodah razcvetajo visoko stebelne gladiole, ki jih je v svojih steklenjakih vzgojila vrtnarija Jager iz Holandije; petsto raznobarnih cvetov holandskih gladiol je v soboto pripeljal avion na letališče Brnik; koliko lepote je v teh nežnih cvetovih v tolikih barvnih odtenkih in prelivih! Nizozemska vrtnarija Jager dobavlja ljubljanski »Semenarni« razna cvetlična semena, gomolje in čebulice, zlasti pa čebulice tulipanov, hiacint in krotusov.

Lastno razstavo v eni učilnici ima že omenjena »Semenarna« Ljubljana, ki prodaja že letos vzgojene čebulice nizkih in visokih nizo-

zemskih tulipanov in hiacint, kakor tudi razno vrtno orodje, cvetlične posode, umetna gnojila in zaščitna sredstva, kar je »Semenarna« uvozila iz Avstrije. Njeni vrtnarski strokovnjaki so domačim razstavljalcem tudi sicer v vsem pomagali.

V sosednji učilnici sprejema naročila vrtnarsko podjetje »Streit« iz Beljaka za razstavljeno vrtno orodje, moderno drobno mehanizacijo, razna umetna gnojila in zaščitna sredstva. Na hodniku je Gozdna šola Avgust Karl iz Beljaka uredila prekrasen vrtnarski kot s kamnito klopjo sredi srebrnoigličastih jelk, smrek in cipres, drobnih cvetk in pisanih okrasnih trav; ob mrežastem oknu pa se spogledujejo modri cvetovi srobotov — (clematisov).

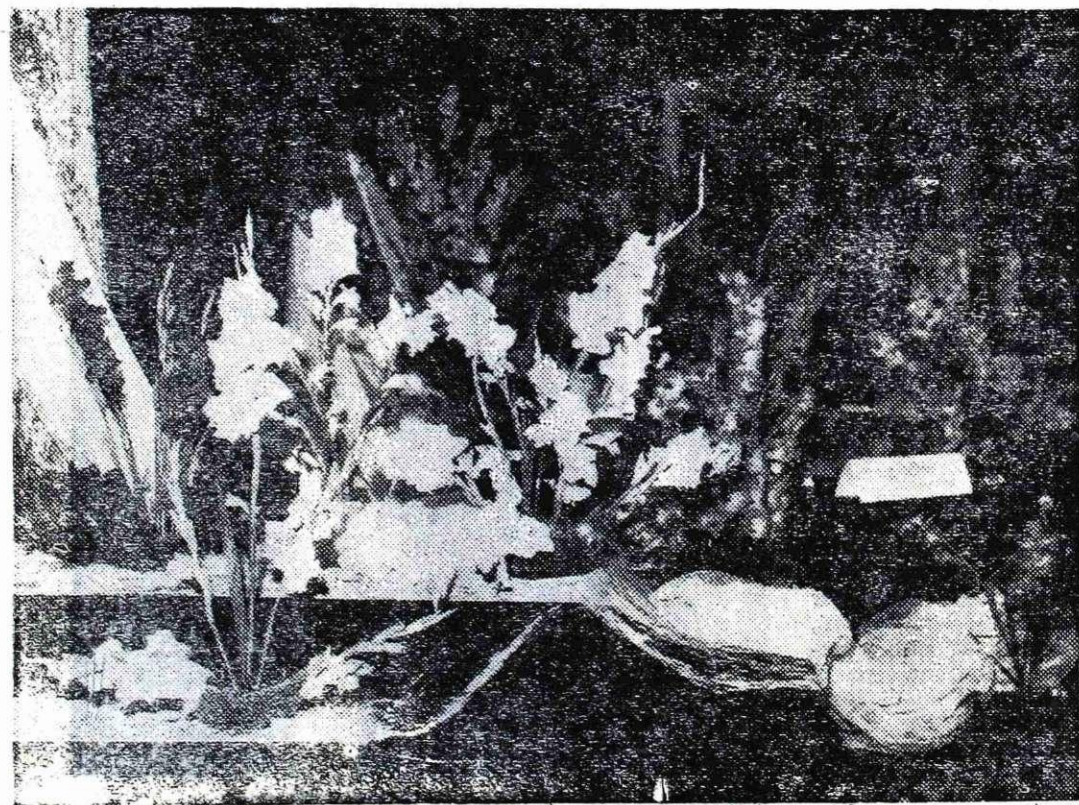
Jeseniški ljubitelji lepega cvetja bodo imeli redko prilžnost, da si bodo raznobarvne in velikocvetne srobotov (clematis) lahko oskrbeli po končani cvetlični razstavi v društvenih prostorih Hortikulturnega društva na Cufarjevem trgu, kjer sta krajevna skupnost »Sava« in skupščina občine Jesenice jeseniški podružnici HD omogočili lastne prostore za seje in sestanke svojih članov, ki si v lastni trgovinici lahko nabavijo razno drobno vrtnarsko orodje, umetna gnojila, zemljo, zaščitna sredstva, cvetice lončnice in semena. Te potrebne društvene prostore je članstvo sprejelo kot znak priznanja družbe za svoje uspešno delo, ki ga je opravilo v štirih letih od leta 1963, ko je bila jeseniška podružnica Hortikulturnega društva ustanovljena.

V pomenku na cvetlični razstavi je neumorni pobornik lepega cvetja inženir Janez Pšenica v skromnih besedah orisal delo in uspehe društva; število članov HD Jesenice se je od 250 dvignilo na 700; prvi dve leti je bil

predsednik Zdravko Kavčič, dve leti pa Janez Pšenica; v štirih letih svojega obstoja so s štirimi zelo uspešnimi cvetličnimi razstavami vzbudili veselje in ljubezen do gojenja cvetlic po balkonih, na oknih in po vrtovih; društvo je bilo organizator za načrtno ozelenitev Jesenic, letos zlasti Plavža, v prihodnje pa bodo ozelenili še stari del Jesenic pa vse do Koroške Bele; za strokovno izobrazbo svojih članov in nečlanov prireja društvo zanimiva predavanja z barvnimi diapozitivi (letno je tudi do petnajst takih predavanj), popelje jih pa tudi na strokovno poučne ogledne tako po naši ožji domovini (n. pr. Alpinetum Juliana v Trenti) kot tudi v bližnjo tujino; v Italijo (ogled cvetlične razstave v Trstu) in v sosednji Avstriji (ogled kaktej v Weizu in ogled razstave vodnih rastlin — lokvanjev v Grazu).

Če je danes vse več načrtno oskrbovanih zelenic in nasadov okrasnih grmičev na sicer zadimljenih in sajastih Jesenicah, če je čedalje več oken v domačem cvetju, če z več balkonov padajo cvetoči gorenjski nageljni in viseče pelargonije, če je po stanovanjih čedalje več sobnih lip, fikusov in filodendronov, če občani Jesenic čim dalje bolj spoštujejo in cenijo javne nasade z živimi mejami, za katerimi se bodo v prihodnjih letih razcvetale tudi vrtnice in druge okrasne cvetice, je to že velik uspeh lepote vzgoje in vzbujene ljubezni do lepega okolja in kraja, kjer si ob plavžih služi jeseniški železar svoj vsakdanji kruh.

Ob delu, železu in jeklu — pa naj bo še gorenjski nagelj ter holandska gladiola! Delavnim in poštvovalnim članom cvetlične razstave pa kot čestitko — gorenjski šopek rdečih nageljnov z rožmarinom in roženkrautom! **Jože Tomažič**

IV. srečanje slovenskih železarn

26. in 27. avgusta bodo na Jesenicah tradicionalne metalurške igre slovenskih železarn. V pogovoru s tov. Jenkom, referentom za rekreacijo, smo zvedeli naslednje:

»Zadnje metalurške igre, na katerih so sodelovali tekmovalci vseh jugoslovanskih železarn, so bile v Storah. Takrat so se predstavniki železarn Store, Ravne in Jesenice dogovorili, da bodo vsako leto organizirali srečanje mladih. Že od vsega začetka je bil namen tega tekmovanja zblizevanje in medsebojno spoznavanje treh kolektivov po športni in tudi po kulturni strani. Žal so bile vse dosedanje prireditve izključno športnega značaja, mi pa si želimo tesnejših stikov tudi na kul-

turnem področju: v obliki gostovanja pevskih zborov, folklornih skupin in drugih kulturnih prireditev.

Predsednik organizacijskega odbora tovariš Srečo Mlinarič in ostali člani so že izdelali program. Po otvoritvi, 26. avgusta, bo po mestu parada, po paradi pa troboj v šestih športnih disciplinah: nogometu, atletiki, tenisu, keglanju na asfaltu, streljanju in odbojki, mladinke pa bodo tekmovali v streljanju in keglanju. Podelitev nagrad in prehodnega pokala ter zaključek četrtih metalurških iger bo v nedeljo, 27. 8. v prostorih Kazine.

Naši športniki se resno in temeljito pripravljajo ter upajo, da bo pokal tokrat ostal na Jesenicah. Želimo jim vso srečo,« je zaključil tov. Jenko.

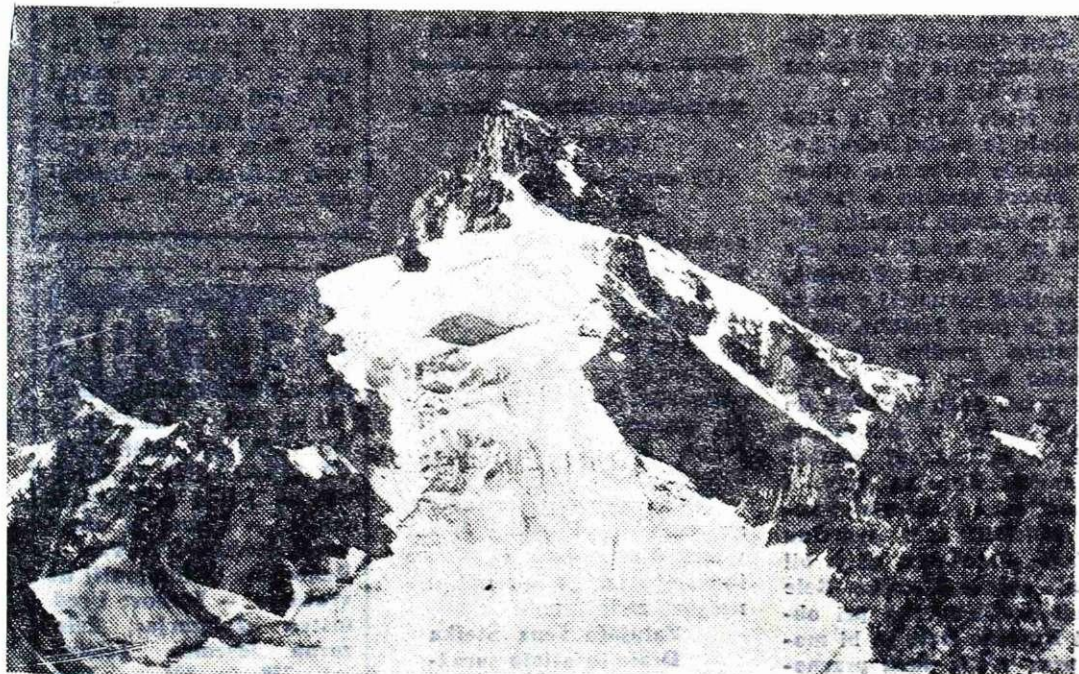
Košarkarji pred novo sezono

Tehnična komisija KK Jesenice je zaradi bližnjih prvenstvenih tekem odločila, da je treba moški in ženski ekipi zagotoviti čimveč prijateljskih srečanj. V soboto 12. 8. ob 19.30 bo moška ekipa imela v gosteh moštvo Kroja iz Škofje Loke. V ekipi Kroja nastopa tudi Silvo Logander, najboljši strellec v I. republiški ligi. V nedeljo 12. 8. in ponedeljek 13. 8. zvečer ob 19.30 bo povratna mednarodno srečanje moške ekipe z ATUS-om iz Weiza (Avstrija). V četrtek 17. 8. moška ekipa potuje v Ljubljano, kjer bo proti vodečemu moštvu republiške lige Slovanu poskušala doseči

čimboljši rezultat. Povratno srečanje pa bo na Jesenicah 2. 8. ob 19.30. Proti vodilnemu moštvu Trnovo iz Ljubljane v II. republiški ligi bo moška ekipa igrala naprej 18. 8. na Jesenicah, povratno srečanje pa bo 21. 8. v Ljubljani. V planu prijateljskih srečanj so še srečanja s Triglavom iz Kranja, Ilirijo in Domžalami na Jesenicah. V sredi septembra pa bo v propagandni tekmi nastopila proti domačemu moštvu tudi Olimpija iz Ljubljane.

Za ljubitelje košarke se obeta veliko prijateljskih srečanj, ki bodo še posebno pomembna za priprave na jesensko prvenstvo.

Prvi pozdrav iz Pamirja

Naš sodelavec Pavle DIMITROV nam je poslal prvi pozdrav iz PAMIRJA

Telesna kultura

Atletski dvoboj Jesenice : Kamna gorica 41 : 33

V okviru prireditev za naš občinski praznik so se 4. avgusta na igrišču Podmežakljo pomerili atleti iz Kamne gorice in Jesenic. To je bilo srečanje dveh mladih atletskih kolektivov. Moški ekipi sta tekmovali v sedmih disciplinah, dekleta pa izven konkurence v petih.

Prireditelj se je pri izvedbi dvoboja potrudil, vendar ni šlo brez majhnih težav, ki bi jih v prihodnje kazalo odpraviti. V dvoboju moških ekip so bili doseženi ti-le rezultati:

100 m: 1. Kalan (Kg) 11,9, 2. Podlipnik (J) 12,0, 3. Kapus (Kg) 12,2.

400 m: 1. Kalan (Kg) 56,0, 2. Klinar M. 56,5, 3. Erjavšek 57,8 (oba J.)

1500 m: 1. Sitar 4,22, 2. Eržen 4,30 (oba Kg) 3. Glavič 4,37,3 (J.)

4 x 100 m: 1. Jesenice 48,7, 2. Kamna gorica 51,0. Skok daljina: Mlekuš 56,7, 2. Zener 56,5 (oba J.) 3. Globočnik 52,7 (Kg).

Skok višina: 1. Zener 155, 2. Pogačnik Tomaž (oba J.) 3. Solar Jože 150 (Kg).

Krogla: 1. Podlipnik 11,17, 2. Brun 10,96 (oba J.) 3. Solar Andrej 10,40 (Kg)

Propagandni nastop deklet pa se kaže v naslednjih dosežkih: 100 m: Novšak 13,9 (J.) 2. Ferjan 15,2 3. Solar Sonja 15,9 (obe Kg).

300 m: Pungercar 49,5 (J.) 2. Solar Majda 55,5, 3. Očko M. 58,6 (obe Kg) daljina: Novšak 450 (J.) 2. Ferjan 394, 3. Solar Sonja 357 (obe Kg)

višina: 1. Novšak 135 (J.) 2. Solar Majda 110 (Kg) krogla: 1. Novšak 882 (J.) 2. Fortuna 834, 3. Solar Sonja 797 (obe Kg).

Gornji rezultati kažejo nekaj dobrih dosežkov, čeprav atletske naprave Podmežakljo ne ustrezajo za kvalitetnejše prireditve.

Tekmovalo je 42 atletov in atletinj in smo gledali nekaj lepih borb.

Med dekleti se je vidno izkazala jeseničanka Božena Novšak. To dekle je izreden atletskega talenta za peterboj. Če bo Božena redno in pridno vadila ima odprto pot med najboljše v slovenski atletiki. Prav tako perspektivna je tudi Željka Pungercar. Žal pa je trenutno jeseniška ženska atletska ekipa še maloštevilna. Upajmo, da bosta Božena in Željka s svojim vzorom prispevali, da se bodo vrste deklet —

atletinj postopoma pomnožile. Glede tega vprašanja so Kamnogoričani mnogo na boljšem.

Med atleti, to je pokazal dvoboj, so Kamnogoričani bili močnejši v tekih, v skokih in metu krogle pa so prevladovali domači.

Obe ekipi sta nastopili nekoliko oslabljeni zaradi odsotnosti nekaterih atletov. Ob tem srečanju so se zmenečili za povratni dvoboj, ki bo septembra letos v Kropi. Prepričani smo, da bodo nadaljnji stiki obeh atletskih kolektivov prispevali k popularizaciji in razvoju atletike, tako v nekdanji zibelki železarstva, kot v današnjem železarskem središču gorenjske. Vibr

Strelnski dvoboj Tricesimo (Italija) : Jesenice

V nedeljo, dne 30. 7., je bil na stelišču »M. Verdника« na Jesenicah dvoboj petčlanskih ekip strelcev iz Tricesima — Italija in Jesenic. Tekmovanje, tretje zapored, je bilo izvedeno s standardno MK puško, poleg tega pa na željo gostov še streljanje na silhuete s hitrostrelna pištola. To panogo pri nas na Jesenicah ne gojimo ker nimamo ne pištol in ne avtomatskih naprav za silhuete, ki so pri tem potrebne.

Tekmovanje je potekalo v prijateljskem in tovariškem vzdušju. Letos smo se hoteli oddolžiti za poraz, ki smo ga doživeli v lanskem dvoboju v Tricesimu. Ker je bila naša ekipa dobro sestavljena smo lahko s optimizmom pričakovali izid dvoboja. Naša pričakovanja so se izpolnila. Dvoboj smo z MK puško odločili v svojo korist. Med prvo petorico so se uvrstili štirje naši strelci.

Rezultati:
Ekipno:
1. Jesenice 1609 krogov
2. Tricesimo 2524 krogov

Posamežno:
1. Otrin Vera — 540 krogov, 2. Otrin Janez — 524 krogov, 3. Dobravec Edi — 522 krogov, 4. Kralj Majda — 516 krogov (vsi Jesenice), 5. Zilli Gian Paolo (Tricesimo) — 515 krogov.

Kakor je bilo že omenjeno je bil dvoboj izveden tudi s hitrostrelna pištolo. Ekipi sta bili dvočlanski. Naši strelci so streljali s pištolo, katero so imeli s seboj naši gostje. V tej disciplini so naši nasprotniki nepremagljivi. Njihov član Galluzzo je v tej disciplini kandidat za sestavo italijanske olimpijske reprezentance.

Rezultat:
Ekipno:
1. Tricesimo 560 krogov
2. Jesenice 437 krogov

Posamežno:
1. Galluzzo Giorgio (Tric.) — 287, 2. Dobravec Edi (Jes.) — 250, 3. Conti Lucioni (Tric.) 223.

Po tekmovalju je bil skupni izlet v dolino Tamar. Gostje so bili nad lepoto naših gora prijetno presenečeni in so zapustili naš kraj z najlepšimi občutki.

Sedaj čaka naše strelce poleg republiškega in državne prvenstva, še povratni dvoboj 3. septembra v Tricesimu in 10. septembra troboj Furlanija — Koroška — Gorenjska v Borovljah na Koroškem.

Želimo jim mnogo uspeha! JK

ANEKDOTI

Velikega dramatika Evripida je neki plešec javno napadel in opsoval. Evripides je nekaj časa mirno poslušal, nato pa dejal:

»Ničesar ne maram reči proti tebi, celo pohvaliti moram tvoje lase, da so v pravem času zapustili tako slabo glavo.«

Sofoklej je znancem pravil, s kakšno muko piše verze svojih tragedij:

»V treh dneh sem napisal komaj tri,« je potožil.

»Komaj tri!« je vzkliknil neki »pesnikovalec«, ki je bil navzoč. »Jaz bi jih v tem času napisal najmanj tri sto.«

»Že mogoče,« je odvrnil Sofoklej, »toda živeli bi največ tri dni.«

Kaj bomo gledali v kinu

12. in 13. avgusta francoski CS barvni film NEBO NAD GLAVO, ob 17. in 19. uri.

14. avgusta ameriški film SRCE ARIZONE, ob 17. in 19. uri.

15. in 16. avgusta francoski CS barvni film NAJSTAREJŠI FERCHAUD ob 19. uri.

17. avgusta ameriški film DIVJI JEZDEC, ob 17. in 19. uri.

18. avgusta češki film V INTIMNI SVETLOBI, ob 19. uri.

19. avgusta ameriški CS barvni film ČLOVEK Z ZAPADA, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

12. in 13. avgusta francoski CS barvni film NAJSTAREJŠI FERCHAUD, ob 18. in 20. uri.

14. in 15. avgusta francoski CS barvni film NEBO NAD GLAVO, dne 14. avgusta ob 18. in 20. uri, 15. avgusta pa ob 20. uri.

16. avgusta ameriški film DIVJI JEZDEC ob 18. in 20. uri.

17. in 18. avgusta italijanski barvni film GIULIETTA IN DUHOVI ob 20. uri.

19. avgusta francoski film TIGER IMA RAD SUROVO MESO, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

12. avgusta ameriški film NAPREDOVANJE V ZALEDJU.

13. avgusta nemški CS film SKRIVNOSTNA GROBNICA.

17. avgusta francoski CS barvni film NEBO NAD GLAVO.

19. avgusta italijanski barvni film GIULIETTA IN DUHOVI.

Kino KOROŠKA BELA

12. avgusta italijanski barvni film GIULIETTA IN DUHOVI.

13. avgusta mehiški film PESEM IN LJUBEZEN MEHIKE.

14. avgusta francoski CS barvni film NAJSTAREJŠI FERCHAUD.

19. avgusta češki film V INTIMNI SVETLOBI.

Kino KRANJSKA GORA

12. avgusta mehiški film PESEM IN LJUBEZEN MEHIKE.

13. avgusta italijanski barvni film GIULIETTA IN DUHOVI.

17. avgusta francoski CS barvni film NAJSTAREJŠI FERCHAUD.

18. in 19. avgusta francoski CS barvni film NEBO NAD GLAVO.

IZZREBALI SMO NAGRAJENCE NAGRADNE KRIŽANKE

V sredo je posebna komisija, ki so jo sestavljali: Anton Svetlin, Draga Pintar, Darinka Sedej, Marjana Komel, Elza Pernuš in Roska Talar, izžrebala nagrade nagradne križanke, ki smo jo objavili v 30. številki Zelezarja. Prejeli smo 433 rešitev. Komisija pa je morala izvēči 15 rešitev, da je dobila 10 pravih.

50 N din prejme Maks VILFAN, Jesenice, C. revolucije 2 — 40 N din prejmeta Mici SVETINA, Odd. za obračun OD, Milutin inž. JOVICIC UOS — 30 N din prejmejo Slavko TARMAN OTK, Franc JAMAR, Jesenice, Cesta 1. maja 23, Cveto JAVORSKI, delavnica tehtnic — 20 N din prejmejo Marija NOČ, elektroodni oddelek, Alice ZVEGELJ, pravna služba, Francka NOČ, GEŽ, Stane MENCINGER, vzdržev. elektr. naprav.

Vsem reševalcem se zahvaljujemo za sodelovanje, nagrajence pa vabimo, da dvignejo nagrade osebno ob ponedeljku, 14. 8. dalje na uredništvu Zelezarja.

Rešitev nagradne križanke:

vedoravno: NOVA TRGOVINA, STANKO RAVNIK, OSTANLEK, KT, KM, EN, DLETO, KANT, TRAVNIK, ADELA, OVCA, CINZANO, NOTAR, RT, LJ, MAO, ARAD, AJA, OOLIT, I, RO, ET, SROT, ANO, SRNA, KISELKAST, RIM, AT, VIOLINA, TA, BAL, KRIM, NEON, AH, ETA, JS, ATOS, SEDLO, LISTA, TOGOST, AVTOR, TAL, MONROE, NOVALJA, NALIKA, KL, LOVORJEV VENEC, BOG, ISKRA, NASTAVA, GRLO, PTA, TEK, TM, AKO, BORKE, RAF, DNO, IL, JALLEN, ET, SAMOPOSTREŽBA, PMARKET, ANION.

Opomba:

Zaradi tiskarske napake smo navpično ob hotelu Korotan šteli pravilno tako ALKOKOL kot ALKOHOL.

Pred zanimivo razstavo na Javorniku

Pol stoletja našega kraja

Ob krajevnem prazniku Javornika in Koroške Bele bodo v prostorih novega kulturnega doma na Javorniku odprli zanimivo razstavo z naslovom POL STOLETJA NAŠEGA KRAJA.

Razstavo pripravlja tehniški muzej železarne Jesenice in bo obsegala tematiko političnega, kulturnega in družbenega življenja na Javorniku in Koroški Beji v minulih 50 letih. Velik poudarek bo na razstavi tudi narodnoosvobodilni borbi. Iz tega pomembnega obdobja hrani Tehniški muzej — oddelek za NOB in tudi posamezniki veliko dragocenega gradiva. Nekateri eksponati pa bomo na razstavi videli prvič.

Tov. Nada Tavčar iz Lesc pri Bledu je te dni Tehniškemu muzeju Zelezarne odstopila precej gradiva o zgodovinskem razvoju Koroške Bele, ki ga je hranil njen oče prof. dr. Matevž Potočnik, gimnazijski ravnatelj v pokopju, ki je pred kratkim umrl. Omenjeno gradivo je pomembno toliko bolj, ker se prav v teh dneh spominjamo 50-letnice, ko so italijanska letala z zažigalnimi bombami uničila Koroško Belo. Z razstavljenim gradivom se bomo oddolžili tudi spominu prof. dr. Potočnika, ki je bil častni občan Koroške Bele zaradi svojih zaslug pri obnovi Koroške Bele in bi moral prav v teh dneh praznovati svoj 95. rojstni dan.

— or

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru HVŽ, se iskreno zahvaljujem za prejeti denar v času moje dolgotrajne bolezni.

Anton Pretnar
Žičarna

Lojze Rabič umrl

Sredi prejšnjega tedna je v jeseniški bolnišnici nenadoma umrl Lojze Rabič, šolski upravitelj v pokoju. Pokojni Lojze Rabič je bil že pred II. svetovno vojno v vrstah naprednih učiteljev in je imel zaradi svojih naprednih stališč pri svojem delu precej težav. Poučeval je na meščanski šoli na Jesenicah.

Kmalu po prihodu nemških okupatorjev v naše kraje so ga skupaj z ostalimi učitelji in delovno inteligenco izselili v Srbijo. Po vrnitvi iz Srbije je dolgo vrsto let na Javorniku in Koroški Beli aktivno sodeloval na različnih področjih družbene dejavnosti.

Bil je šolski upravitelj na osnovni šoli Koroška Bela, razen tega pa je poučeval tudi otroke v Javorniškem rovtu. Lojze Rabič je bil zadnji predsednik sindikalno kulturno umetniškega društva »France Mencinger« na Javorniku, sicer pa je pomagal kjer je le mogel. Dalj časa je bil aktiven pri Društvu upokojencev na Javorniku, nekaj časa pa tudi pri Krajevni skupnosti na Javorniku.

V četrtek in petek so se od pokojnega šolskega upravitelja Lojzeta Rabiča v avli osnovne šole na Koroški Beli poslovili številni njegovi prijatelji in med njimi tudi učenci, ki jih je pred leti poučeval. V petek popoldne so ga prepeljali na Bled, kjer so ga tudi pokopali. V lepem in trajnem spominu ga bodo ohranili prebivalci Javornika in Koroške Bele, zlasti pa njegovi sodelavci — učitelji ter učenci. — or

ZAHVALA

Ob boleči izgubi nenadomestljivega moža

ALOJZIJA RABIČA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi v teh žalostnih dneh stali ob strani, darovali cvetje, izrazili sožalje in spremlili pokojnika na zadnji poti.

Zahvaljujem se prim. dr. Brandsteuterju, dr. Andolsku, dr. Pogačniku in strežnemu osebju jeseniške bolnišnice.

Zahvala tudi ravnatelju osnovne šole tov. Laharnarju za razumevanje, tov. Doiganiču za poslovlilne besede, tov. Otrinoviču za pomoč, ter učencem 5. b razreda l. 1946, ki so ga ohranili v lepem spominu. Hvala godbenikom in pevskemu zboru upokojencev.

Zalujoča žena Berta

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža

JOŽA DROLCA

se lepo zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z mano in mi na kakršen koli način pomagali. Posebno se zahvaljujem organom milice, gasilcem in dr. Dražiču za njihov trud pri reševanju. Zahvaljujem se tudi sosedom Rudiju Zorko, Ivanu Bevcu ter Ani in Francki Alič.

Hvala za pomoč lastnikom avtomobilov. Prisrčna hvala vsem, ki so darovali vence in cvetje ter ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena Stefka
Drole in ostale sorodstvo

Obvestilo

Vse člane delovne skupnosti in upokojence železarne Jesenice obveščamo, da se bo referat male prodaje preselil v prenovljene dosedanje prostore družbene prehrane za kinom Radio. Delovni čas za stranke bo ob torkih, četrkih in petkih od 8. do 12. ure in ob sredah od 6. do 10. ure in od 14. do 18. ure.

Na zalogi bomo imeli: odpadne nesortirane žičnike, odpadno črno, trdo in mehko vlečeno žico, pocinkano žico, črno pločevino, kotne profile, valjavske profile, bodečo žico, ponovno maso, šamotno opeko, pocinkano pločevino II.a 0,55 in 0,75 mm, odpadno valjano žico za beton in valjano žico za beton II.a od 6 do 12 milimetrov preseka.

Na željo kupcev bomo nabavljali tudi ostale izdelke naše tovarne vseh kvalitet in možnih dimenzij.

Direktno iz tovarne bo možna samo nabava odpadne valjane žice za beton in valjane žice I.a in II.a ter iz starega železa ob torkih in petkih od 8. do 12. ure dopoldne. Nabava odpadne in kvalitetne valjane žice za beton bo mogoča le proti predložitvi dovolilnice, ki jo je izdala mala prodaja.

Pri nakupu betonske žice in pocinkane pločevine, kakor tudi pri nabavi odpadnega lesa in zidne opeke od objektov, ki se rušijo, bodo lastniki gradbenih dovoljenj, če gradijo v jeseniški in radovljiški občini imeli prednost.

Na zalogi imamo tudi nekorantni material, ki smo ga nabavili v centralnem skladišču in sicer: kovaške pile, navojne svedre od 0,5 do 9,8 mm, roževinaste bele gumbe, črne železne hlačne gumbe, črni sukanec, ročne polžaste svedre, kladiva za kamenje in gumi opanke. Proti predhodnemu plačilu na mali prodaji pa lahko nabavite direktno iz centralnega skladišča (bivša »Kašta«) naslednji material: kozarce za jogurt 1/2 litrske, litoželezna vratica za peči, svinčene sifone za kopalnice, pokromana vratica za kopalnice, gumijaste opanke, gonilne ključavnice, našadila za okna (francoske - Leva), objemna šestila, petamperske električne števec znamke UNRA in ISKRA Kranj, zvezdaste ključke in navojno strojne svedre od 10 mm dalje.

Gostinska enota ZELEZAR
ZELEZARNA JESENICE

ZELEZAR

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vart — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja«, Zelezarna Jesenice. Telefon št. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«.